

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๓

โรงเรียนบ้านเขามะกา

ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๔

โรงเรียนบ้านเขามะกา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระงั่วเขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัตลักษณ์

รู้หน้าที่ มีการออม

เอกลักษณ์

ลูกเสือ - มวยไทย

วิสัยทัศน์โรงเรียนบ้านเขมะกะ

โรงเรียนบ้านเขมะกะพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชนในการสร้างเครือข่ายตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการเป็นคนดี เก่ง มีความสุขบนพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พร้อมก้าวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ปรัชญาของโรงเรียน

ทนโต เสฏฐิโน มนุสเสสุ ผู้ฝึกตนดีแล้ว เป็นผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์

คำขวัญ

นักเรียนน่ารัก เขมะกะน่าอยู่ คุณครูมีอาชีพ

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นครูมืออาชีพ มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
๒. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ
๓. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ตามหลักสูตร มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๔. ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม ตามหลักค่านิยมพื้นฐาน ๑๒ ประการ
๒. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ ICT สื่อเทคโนโลยีอย่างหลากหลาย
๓. ใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพ และการมีงานทำ
๔. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีทักษะความรู้ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ
๕. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวศาสตร์พระราชา
๖. ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้พัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ
๗. ปรับปรุง พัฒนา แหล่งเรียนรู้ ภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้สะอาด

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ.....	ก
ความนำ.....	ข
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย.....	๑
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านเขามะกา.....	๑
หลักการ.....	๑
วิสัยทัศน์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	๑
วิสัยทัศน์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านเขามะกา.....	๑
๒	
พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมาย.....	๒
พัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	๓
ระยะเวลาเรียน.....	๕
หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในระดับปฐมวัย.....	๕
โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	๗
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	๘
วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ช่วงอายุ ๔-๕ ปี.....	๑๔
วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ช่วงอายุ ๕-๖ ปี.....	๒๙
สาระการเรียนรู้.....	๔๔
การจัดประสบการณ์.....	๕๐
การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้.....	๕๑
ตารางกิจกรรมประจำวัน.....	๕๔
หน่วยการจัดประสบการณ์.....	๕๕
แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน.....	๕๖
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้.....	๖๐
แหล่งการเรียนรู้.....	๖๗
การประเมินพัฒนาการ.....	๖๘
การบริหารจัดการหลักสูตร.....	๘๕
การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุ ๓-๖ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ.....	๘๘
การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑.....	๘๙
การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน.....	๙๐

ความนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๐) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๐) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นหลักสูตรสถานศึกษา สถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต

โรงเรียนบ้านเขามะกา

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพโดยมีหลักการดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านเขามะกา

โรงเรียนจัดการพัฒนาเด็ก อายุ ๓ – ๖ ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ผ่านการเล่น การช่วยเหลือตนเองมีทักษะในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความรัก ความเข้าใจทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตและเด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์การศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเขามะกา

ภายในปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๑ โรงเรียนบ้านเขามะกา มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๖ ปีทุกคนให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมกับวัย เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสมกับวัยและบริบทของตน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการรอบด้านอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ สนใจใฝ่รู้ เรียนรู้อย่างมีความสุข มีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นและส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนต่อในขั้นที่สูงขึ้นไป

พันธกิจ

๑. มุ่งจัดประสบการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยช่วงอายุ ๕-๖ ปีให้มีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน อย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น สนใจใฝ่รู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิตและเรียนรู้อย่างมีความสุข
๒. พัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นที่มีจุดหมายอย่าง ต่อเนื่อง
๓. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
๔. ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าหมาย

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุลตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร
๒. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและเต็มศักยภาพ
๓. ทุกห้องเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนได้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเพียงพอ
๔. ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และเพื่อให้มีความพร้อมใน

การเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
๒. มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยอาจเร็วหรือช้า แตกต่างกันไปในเด็ก แต่ละคน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นพัฒนาการที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของร่างกาย ในด้านโครงสร้างของร่างกาย ด้านความสามารถในการเคลื่อนไหว และด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการใช้สัมผัสรับรู้ การใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กอายุ ๔ - ๖ ปี มีการเจริญเติบโตรวดเร็ว โดยเฉพาะในเรื่องน้ำหนักและส่วนสูง กล้ามเนื้อใหญ่จะมีความก้าวหน้ามากกว่ากล้ามเนื้อเล็ก สามารถบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ดี มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน สามารถวิ่ง กระโดด คืบคลานและบังคับการทรงตัวได้ดี จึงชอบเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งพร้อมที่จะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ ส่วนกล้ามเนื้อเล็กและความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือยังไม่สมบูรณ์ การสัมผัสหรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น ใช้มือหยิบจับสิ่งของได้มากขึ้น ถ้าเด็กไม่เครียดหรือกังวล จะสามารถทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้ดีและนานขึ้น

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก เช่นพอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจ เกลียด ฯลฯ โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและการนับถือตนเองเด็กอายุ ๔ - ๖ ปีจะแสดงความรู้สึกอย่างเต็มที่ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธแต่จะเกิดเพียงชั่วคราวแล้วหายไป การที่เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีช่วงความสนใจระยะสั้น เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจก็จะเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งนั้น เด็กวัยนี้มักหวาดกลัวสิ่งต่าง ๆ เช่น ความมืด หรือสัตว์ต่าง ๆ ความกลัวของเด็กเกิดจากจินตนาการ ซึ่งเด็กว่าเป็นเรื่องจริงสำหรับตน เพราะยังสับสนระหว่างเรื่องปรองดองและเรื่องจริง ความสามารถแสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมกับวัย รวมถึงชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น เพราะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลงและต้องการความสนใจจากผู้อื่นมากขึ้น

๓. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรก ในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปสถานศึกษา เด็กเริ่มเรียนรู้การติดต่อและการมีสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่น

พร้อมกับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะฝังแน่นยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยต่อมา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี ๒ ลักษณะคือลักษณะแรกนั้น เป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

๔. ด้านสติปัญญา ความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถเข้าใจ

ความรู้สึกของคนอื่น เด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่างๆรอบตัว และรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ เหมือนตนเอง

ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุด เมื่ออายุ ๔-๖ ปี เด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่

รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อย ๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผลความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของพัฒนาการทางภาษา เด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีการฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของการพูดคุย การตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ในสถานศึกษา เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนเองและใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้ คำพูดของเด็กวัยนี้อาจจะทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่าเด็กรู้มากแล้วแต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวลึกซึ้งนัก

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

๑.พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

๒.พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔ มีความรับผิดชอบ

๓.พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
 ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง
 ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง
- มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย
- มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใน
 ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
 ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
 ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานคือ

- มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ
 ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้
- มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ แสดงท่าทางเคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสม
 กับวัย
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

ตัวบ่งชี้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐาน
 พัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระเรียนรู้ใน
 การจัดประสบการณ์ กิจกรรมและประเมินพัฒนาการเด็ก

ระยะเวลาเรียน

โรงเรียนบ้านเขมะเกา กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๒ ปีการศึกษา
 โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วันต่อปีการศึกษา แต่ละวันต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในระดับปฐมวัย (Anti-Corruption Education)

กรอบการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยที่ประชุม ได้เห็นชอบร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต หัวข้อวิชา ๔ วิชา ประกอบด้วย

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

เนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับปฐมวัย และป.๑-ม.๖) มีชื่อหลักสูตรว่า “รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยแยกเป็น ๑๓ ระดับชั้นปี ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ และระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ ในแต่ละระดับชั้นปี จะใช้เวลาเรียนทั้งปี จำนวน ๔๐ ชั่วโมง ต้องจัดทำเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมและการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ระดับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. ชื่อหลักสูตร “รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต”

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต สำหรับใช้เป็นเนื้อหามาตรฐานกลางให้สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการแยกผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง การไม่ยอมรับและไม่ทนต่อการทุจริต โดยใช้ชื่อว่าหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีแนวทางการนำไปใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ดังนี้

- ๑.นำไปจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียน
- ๒.นำไปจัดในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
- ๓.นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม(สาระหน้าที่พลเมือง) หรือนำไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

๒. จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้นักเรียน

- ๒.๑ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒.๒ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๒.๓ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- ๒.๔ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๒.๕ สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
- ๒.๖ ปฏิบัติตนเป็นผู้ละอายและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
- ๒.๗ ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- ๒.๘ ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๓. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริตโดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ การฝึกปฏิบัติจริง การทำโครงการกระบวนการเรียนรู้ ๕ ขั้นตอน (๕ STEPS) การอภิปราย การสืบสอบ การแก้ปัญหา ทักษะการอ่าน และการเขียน เพื่อให้มี ความตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและการป้องกันการทุจริต

๔. ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม
 ๒. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต
 ๓. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
 ๔. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
 ๕. สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
 ๖. ปฏิบัติตนเป็นผู้ละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
 ๗. ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
 ๘. ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
 ๙. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต
- รวมทั้งหมด ๙ ผลการเรียนรู้

โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนบ้านเขมะเกา ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐		
ช่วงอายุ	อายุ ๔ - ๖ ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	- ด้านร่างกาย - ด้านอารมณ์ จิตใจ - ด้านสังคม - ด้านสติปัญญา	- เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - ธรรมชาติรอบตัว - สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	จัดการศึกษา ๒ ภาคเรียน : ๑ ปีการศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ อายุระหว่าง ๔ - ๕ ปี ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ อายุระหว่าง ๕ - ๖ ปี	

	ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน : ๑ ปี ใช้เวลา ๕ - ๖ ชั่วโมง : ๑ วัน ๒๕ - ๓๐ ชั่วโมง/สัปดาห์
หมายเหตุ ๔ - ๕ ปี มีความสนใจ ๑๒ - ๑๕ นาที ๕ - ๖ ปี มีความสนใจ ๑๕ - ๒๐ นาที * กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที * กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลา ๔๐ - ๖๐ นาที	

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑.พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	-น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	-น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	-รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง	-รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
	-ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	-ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	-นอนพักผ่อนเป็นเวลา	-นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	-ออกกำลังกายเป็นเวลา	-ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	-เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	-เล่นและทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	-เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน	-เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน
	-กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว	-กระโดดขาเดียว ไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
	-วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	-วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว

	-รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง	-รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้
๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน	-ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	-ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้
	-เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	-เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
	-ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ ซม.ได้	-ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ ซม.ได้

๒.พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม	-แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์	-แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	-กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	-กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
	-แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	-แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๔ ซินชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๔.๑ สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	-สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	-สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	-สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	-สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	-สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี	-สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	- แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	- แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	- ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	- แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	- แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

๓. พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- แต่งตัวด้วยตนเอง	- แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว
	- รับประทานอาหารด้วยตนเอง	- รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี
	- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	- ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
	- เข้าแถวतालำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	- เข้าแถวतालำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
	-ทิ้งขยะได้ถูกที่	-ทิ้งขยะได้ถูกที่
๗.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทยและรัก ความเป็นไทย	-ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วย ตนเอง	-ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ ตาม กาลเทศะ
	-กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วย ตนเอง	-กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง
	-หยุดเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลง สรรเสริญพระบารมี	-ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและ เพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๘.๑ ยอมรับ ความเหมือน และความ แตกต่าง ระหว่างบุคคล	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเด็กที่ แตกต่างไปจากตน	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไป จากตน
๘.๒ มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดี กับผู้อื่น	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
	-ยืมหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่ และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	-ยืมหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และ บุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์
๘.๓ ปฏิบัติตน เบื้องต้นในการ เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม	-มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติ ตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	-มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตาม ข้อตกลงด้วยตนเอง
	-ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ ด้วยตนเอง	-ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับ สถานการณ์
	-ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดย ปราศจากการใช้ความรุนแรงเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	-ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการ ใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

	-คิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมือง กับความรับผิดชอบต่อสังคม	-คิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมือง กับความรับผิดชอบต่อสังคม
--	--	--

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๙.๑ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	-ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบ สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	-ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบ อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
	-เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	-เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
๙.๒ อ่าน เขียน ภาพ และสัญลักษณ์ ได้	-อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้ หรือกวาดตามองข้อความตาม บรรทัด	-อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้ หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบ ของข้อความ
	-เขียนคล้ายตัวอักษร	-เขียนชื่อของตนเอง ตามแบบ เขียน ข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	-บอกลักษณะและส่วนประกอบของ สิ่งของต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	-บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของ สิ่งของต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	-จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความเหมือนของสิ่งต่างๆโดยใช้ ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะ เดียว	-จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความเหมือนของสิ่งต่างๆโดยใช้ ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป
	-จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้ อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์	-จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้ตั้งแต่ สองลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์
	-เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์ อย่างน้อย ๔ ลำดับ	-เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่าง น้อย ๕ ลำดับ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	-ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือ การกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	-อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง
	-คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล	-คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	-ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	-ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	-ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	-ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๑.๑ เล่น/ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	-สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	-สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	-เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	-เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	-สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	-หยิบหนังสือมาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
	-กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	-กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	- ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการของตนเอง	- ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง
	- ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	- ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ช่วงอายุ ๔ – ๕ ปี

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	- น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การประกอบอาหารไทย	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - สุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร
	- ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๓. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๔. การฟังนิทาน เรื่องราวเหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - การทำความสะอาดร่างกาย
	- ล้างหน้าและแปรงฟันถูกวิธีหลังรับประทานอาหาร	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - การทำความสะอาดร่างกาย

		๓. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ในกิจวัตรประจำวัน ๔. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการ ป้องกัน และรักษาความ ปลอดภัย	
ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	-นอนพักผ่อนเป็นเวลา	- การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีใน กิจวัตรประจำวัน	- การพักผ่อน
	-ออกกำลังกายเป็นเวลา	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๓. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๔. การละเล่นพื้นบ้านไทย ๕. การเล่นนอกห้องเรียน ๖. การเล่นเครื่องเล่นสนาม อย่างอิสระ	- การออกกำลังกาย - การเล่นในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
๑.๓ รักษาความ ปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น	-เล่นและทำกิจกรรม อย่างปลอดภัยด้วย ตนเอง	๑.การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ในกิจวัตรประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการ ป้องกันและรักษาความ ปลอดภัย ๓. การเล่นเกมบทบาทสมมติ เหตุการณ์ต่างๆ ๔. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเองหรือ พูดเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๕. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๖. การเล่นและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	- การเล่นและทำงานด้วย ตนเอง

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ
ประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๒.๑ เคลื่อนไหว ร่างกายอย่าง คล่องแคล่วประสาน สัมพันธ์และทรงตัวได้	-เดินต่อเท้าไปข้างหน้า เป็นเส้นตรงได้โดยไม่ ต้องกางแขน	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อม อุปกรณ์	๑. การเคลื่อนไหว ร่างกาย ในลักษณะ ต่าง ๆ ๒. การใช้มือทำสิ่งต่าง ๆ
	-กระโดดขาเดียวอยู่กับ ที่ได้โดยไม่เสียการทรง ตัว	๔. การเคลื่อนไหวที่ใช้การ ประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ	
	-วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง ได้	๕. การเล่นเครื่องเล่นสนาม อย่างอิสระ ๖. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีด ขวาง	
	-โยนรับลูกบอลได้ด้วย มือทั้งสองข้าง	๗. การเคลื่อนไหวโดย ควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับและพื้นที่	
๒.๒ ใช้มือ-ตาประสาน สัมพันธ์กัน	-ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ตามแนวเส้นตรงได้	๑. การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส และการสร้างสิ่งต่าง ๆ จาก แท่งไม้บล็อก	-การใช้มือทำสิ่งต่าง ๆ
	-เขียนรูปสี่เหลี่ยมตาม แบบได้อย่างมีมุม ชัดเจน	๒. การเขียนภาพและการเล่น กับสี ๓. การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ	
	-ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้น ผ่านศูนย์ กลาง ๐.๕ ซม.ได้	๔. การหยิบจับ การใช้ กรรไกร การฉีก การตัด การปะ การร้อยวัสดุ	

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๑ แสดงออกทาง อารมณ์อย่างเหมาะสม	-แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์	๑. การพูดสะท้อนความรู้สึก ของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การเคลื่อนไหวตาม เสียงเพลง ดนตรี ๔. การร้องเพลง ๕. การทำงานศิลปะ	๑. อารมณ์และความรู้สึก - การแสดงออกทาง อารมณ์ที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ต่าง ๆ - ความต้องการทาง ร่างกายและการ ตอบสนอง - ความต้องการทางจิตใจ และการตอบสนอง
	๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อ ตนเองและผู้อื่น		- การพูดแสดงความ คิดเห็น - การประสบความสำเร็จ ใน สิ่งต่างๆ ที่ทำ
	-แสดงความพอใจใน ผลงานและ ความสามารถของ ตนเอง		

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนใจและมี ความสุขและ แสดงออกผ่านงาน ศิลปะ ดนตรีและ การเคลื่อนไหว	-สนใจและมีความสุขและ แสดงออกผ่านงานศิลปะ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะ ต่างๆ ๒. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ๓. การรับรู้และแสดง ความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง	- การทำกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	-สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ๓. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง	- การฟัง การร้องเพลง
	-สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง ดนตรี ๓. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง ๔. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ	-การแสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๒. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๓. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม ๔. เล่นบทบาทสมมติ ๕. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๖. การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ	สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก ๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความซื่อสัตย์ สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	-แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตา สัตว์เลี้ยง	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๒. เล่นบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเมตตา กรุณา

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	-ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๒. เล่นบทบาทสมมติ ๓. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๔. การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ๕. การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่นต่างๆ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน - ความกตัญญู
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	-แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือป้อนโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	-ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความรับผิดชอบ - ความอดทน มุ่งมั่น - ความเพียร

๓. พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๒ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- แต่งตัวด้วยตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๒. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๓. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเอง ๒. มารยาทในการรับประทานอาหาร
	- รับประทานอาหารด้วยตนเอง		
	- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง		

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	-เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. การเล่นและการเก็บสิ่งของ
	-เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๔. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน	๑. การรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ๒. การเข้าแถว
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า	๑. การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ๕. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา	๑. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและการดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓. การศึกษาสาธารณสมบัติในห้องเรียน
	-หัตถ์ขยะได้ถูกที่	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่มและจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า ๓. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้อย่างคุ้มค่ามาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่	๑. ขยะและการคัดแยกขยะ ๒. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	-ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การแสดงความเคารพ
	-กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ
	-หยุดเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	- การแสดงออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นเกมบ้านของไทย ๓. การศึกษานอกสถานที่ ๔. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน	- การเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น - การเล่นและทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ - การปฏิบัติตาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	- เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม - ยิ้มหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	๕. การทำศิลปะแบบร่วมมือ ๖. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ๗. การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่	วัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ - ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ด้วยตนเอง - ประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๔. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ๕. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ๖. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	- การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลง - ผู้นำผู้ตาม - การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม

๔. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๔ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	๑. การฟังเสียงต่างๆในสิ่งแวดล้อม ๒. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ ๓. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่างๆ ๔. การเล่นเกมทางภาษา	มารยาทในการฟัง - การรับฟัง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	-เล่าเรื่องเป็น ประโยคอย่าง ต่อเนื่อง	๑. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ ๒. การพูดเกี่ยวกับประสบการณ์ของ ตนเอง หรือพูดเรื่องราวเกี่ยวกับ ตนเอง ๓. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆ ๔. การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ ๕. การรจจำหะที่เหมาะสมใน การพูด ๖. การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการ สื่อสาร ๗. การเล่นเกมทางภาษา	- การเล่าเรื่องราวหรื นิทาน
๙.๒ อ่าน เขียน ภาพ และ สัญลักษณ์ได้	-อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้ หรือ กวาดตามอง ข้อความตามบรรทัด	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ ๒. การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ ชี้แนะ ๓. การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ ถูกต้อง ๔. การสังเกตทิศทางการอ่าน ตัวอักษร คำ และข้อความ ๕. การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาด สายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง	- การอ่านภาพ สัญลักษณ์ นิทาน
๙.๒ อ่าน เขียน ภาพ และ สัญลักษณ์ได้	-อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้ หรือ กวาดตามอง ข้อความตามบรรทัด	๖. การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย ๗. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบ เป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของ ผู้ใหญ่ ๘. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่ มีโครงสร้างซ้ำๆกันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง	

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๙. การเล่นเกมทางภาษา ๑๐. การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง	
	-เขียนคล้ายตัวอักษร	๑. การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ ๒. การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย ๓. การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ ๔. การเล่นเกมทางภาษา	- การใช้มือทำสิ่งต่างๆ - การเขียนภาพ สัญลักษณ์ ตัวอักษร

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	-บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งของต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. การสังเกตลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆโดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม ๒. การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน ๓. การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - ประสาทสัมผัส - การสังเกต ๒. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	-จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน ๓. การจับคู่ การเปรียบเทียบและการเรียงลำดับสิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - การจับคู่ - การเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง
	-จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การทาสี การต่อเติม และการสร้างแบบรูป ๓. การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - การจำแนก - การจัดกลุ่ม สิ่งของหนึ่งลักษณะ
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	-ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือ การกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน ๒. การอธิบายเชื่อมโยง สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	๑. การแสดงความคิดเห็น - การชั่ง - การตวง - การวัด
	- คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล	๑. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๒. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	-การหาความสัมพันธ์ และแสดงความคิดเห็น
๑๐.๓ มีความ	-ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	๑. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา	๑. การตัดสินใจสิ่งต่างๆด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
สามารถในการคิด แก้ปัญหาและ ตัดสินใจ		๒. การอธิบายเชื่อมโยง สาเหตุและ ผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการ กระทำ	
	-ระบุปัญหา และ แก้ปัญหาโดยลองผิด ลองถูก	๑. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ปัญหา ๒. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่ง ที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๓. การมีส่วนร่วมในการลง ความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	๑. การแก้ปัญหาด้วย ตนเอง

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๑.๑ เล่น/ทำงาน ศิลปะตาม จินตนาการและ ความคิด สร้างสรรค์	-สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง และแปลกใหม่จาก เดิมหรือมี รายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่าง เหมาะสม ๒. การสังเกตสิ่งต่างๆ และ สถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน ๓. การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรง กลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์ กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	การทำงานศิลปะ - วิธีการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานศิลปะ อย่างถูกวิธีและปลอดภัย
๑๑.๒ แสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการอย่าง สร้างสรรค์	-เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง อย่างหลากหลาย หรือแปลกใหม่	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ ๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ ผ่านภาษา ท่าทาง การ เคลื่อนไหวและศิลปะ	๑. การเคลื่อนไหวร่างกาย ในทิศทางระดับและพื้นที่ ต่างๆ ๒. การแสดงท่าทางอย่าง อิสระ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๕. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับและพื้นที่ ๖. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๗. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้
ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	-สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ
	-กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๓. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. ความสนใจในการทำกิจกรรม
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	-ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการของตนเอง	๑. การสำรวจสิ่งต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๓. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ	- การเรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔-๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๔. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	
	-ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	๑. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ	- การสนใจซักถามคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ช่วงอายุ ๕ – ๖ ปี

๑.พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	-น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑.การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑.การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - การเจริญเติบโตของร่างกาย ๒.การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ๓.การวัดเส้นรอบศีรษะ
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	-รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	๑.การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การประกอบอาหารไทย	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๑. อาหารที่มีประโยชน์และไม่ มีประโยชน์ ๒. อาหารหลัก ๕ หมู่ ๓. การมีเจตคติที่ดีต่อการ รับประทานอาหารที่มี ประโยชน์
	-ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	๑.การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๓. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๔. การฟังนิทาน เรื่องราวเหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๑. อวัยวะต่างๆของร่างกายและการรักษาความปลอดภัย ๒. วิธีรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขอนามัยที่ดี
	-ล้างหน้าและแปรงฟันถูกริธีหลังรับประทานอาหารด้วยตนเอง	๑.การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๓. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๔. การฟังนิทาน เรื่องราวเหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๑. อวัยวะต่างๆของร่างกายและการรักษาความปลอดภัย ๒. วิธีรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขอนามัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๒ มีสุขภาพ อนามัย สุข นิสัยที่ดี	-นอนพักผ่อนเป็น เวลา	- การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในชีวิตประจำวัน	-ประโยชน์ของการนอนหลับ พักผ่อน
	-ออกกำลังกายเป็น เวลา	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๓. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๔. การละเล่นพื้นบ้านไทย ๕. การเล่นนอกห้องเรียน ๖. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่าง อิสระ	๑. ประโยชน์ของการออก กำลังกาย ๒. การเล่นเครื่องเล่นสนาม อย่างถูกวิธี
๑.๓ รักษา ความปลอดภัย ของตนเองและ ผู้อื่น	-เล่นและทำกิจกรรม ร่วมกับผู้อื่นด้วย ความระมัดระวัง อย่างปลอดภัย	๑. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยใน กิจวัตรประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและ รักษาความปลอดภัย ๓. การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ ต่างๆ ๔. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเองหรือพูด เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๕. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๖. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	๑. การรักษาความปลอดภัย ของตนเองและการปฏิบัติต่อ ผู้อื่นอย่างปลอดภัยใน ชีวิตประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย ๓. การระวังภัยจากคนแปลก หน้าและอุบัติเหตุต่างๆ

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ
ประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหว ร่างกายอย่าง คล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์ และทรงตัวได้	- เดินต่อเท้าถอยหลัง เป็นเส้นตรงได้อย่าง คล่องแคล่ว	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ ๔. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ในการ ขว้าง การจับ การโยน การเตะ ๕. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่าง อิสระ ๖. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๗. การเคลื่อนไหวโดยควบคุม ตนเองไปในทิศทาง ระดับ และ พื้นที่	๑. การออกกำลังกาย ๒. การเคลื่อนไหวร่างกาย
	- กระโดดขาเดียว ไป ข้างหน้าได้อย่าง ต่อเนื่องโดยไม่เสีย การทรงตัว		
	- วิ่งหลบหลีกสิ่งกีด ขวางได้อย่าง คล่องแคล่ว		
ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์ กัน	- โยนรับลูกบอลที่ กระดอนขึ้นจากพื้น โดยใช้มือทั้ง ๒ ข้าง ได้	๑. การเล่นเกมเล่นสัมผัส และ การสร้างสิ่งต่างๆจากแท่งไม้บล็อก ๒. การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๓. การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษ วัสดุ ๔. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ การร้อย วัสดุ	๑. การเล่นเกมและการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ๒. การทำงานศิลปะ
	- เขียนรูปสามเหลี่ยม ตามแบบได้อย่างมี มุมชัดเจน		
	- ร้อยวัสดุที่มีรูขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ ซม. ได้		

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม	-แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม	๑. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมุติ ๓. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลงดนตรี	- การแสดงทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
	-กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	๔. การร้องเพลง ๕. การทำงานศิลปะ	- การรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
	-แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น		- การประสบความสำเร็จในสิ่งต่างๆ ที่ทำด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	-สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ๓. การรับรู้และแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง	- การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนใจและมี ความสุขและ แสดงออกผ่าน งานศิลปะ ดนตรีและการ เคลื่อนไหว	-สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่าน เสียงเพลง ดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลง และ การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ เสียงดนตรี ๒. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบ จังหวะ ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตาม ความสามารถของตนเอง	- การฟัง การร้องเพลง
	-สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบ เพลง จังหวะและ ดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลง และ การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ เสียงดนตรี ๒. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง ดนตรี ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตาม ความสามารถของตนเอง ๕. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบ จังหวะ	- การแสดงท่าทางเคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	- ขออนุญาตหรือรอ คอยเมื่อต้องการ สิ่งของของผู้อื่นด้วย ตนเอง	๑. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน ๒. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๓. การร่วมสนทนาและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิง จริยธรรม ๔. เล่นบทบาทสมมุติ ๕. การเล่นและทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ๖. การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ที่นับถือ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความซื่อสัตย์ สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	-แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๒. เล่นบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเมตตากรุณา - ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	-ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๒. เล่นบทบาทสมมติ ๓. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๔. การเล่นเกมบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ๕. การเล่นเกมประสบการณ์/ มุมเล่นต่างๆ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน - ความกตัญญู - ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	-แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๓. การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือรอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น - ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	-ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความรับผิดชอบ - ความอดทน มุ่งมั่น - ความเพียร

๓.พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๒. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๓. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเอง ๒. มารยาทในการรับประทานอาหาร
	- รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี		
	- ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง		
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๔. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน	๑. การเล่นและการเก็บสิ่งของอย่างถูกวิธี
	- เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง		๑. การรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ๒. การเข้าแถว
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า	- การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ น้ำ ไฟอย่างประหยัด

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย ตนเอง	๑. การมีส่วนร่วมในการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและ เหตุการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใน ชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแล ต้นไม้ ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ หรือการกระทำ ๕. การตัดสินใจและมีส่วน ร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา	๑. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และการดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ๓. การรักษาสาธารณสุข สมบัติในห้องเรียน
	-ทิ้งขยะได้ถูกที่	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และจำแนกสิ่งต่างๆตาม ลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของ เครื่องใช้อย่างคุ้มค่า ๓. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำ กลับมาใช้ใหม่ ๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดย ใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่ หลากหลาย ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ ดีของห้องเรียน	๑. ขยะและการคัดแยก ขยะ ๒. การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม
๗.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทยและรัก ความเป็นไทย	-ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ ตามกาลเทศะ	๑. การปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและ ประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติการ ปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย	๑. การปฏิบัติตนตาม มารยาทและวัฒนธรรม ไทย - การแสดงความเคารพ - การพูดสุภาพ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
			- การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ
	-กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ
	-ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	๑. วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย ๓. การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๑.การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นพื้นบ้านของไทย ๓. การศึกษานอกสถานที่ ๔. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ๕. การทำศิลปะแบบร่วมมือ	๑. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย	๖. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ๗. การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย	

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	- ยิ้มหรือทักทายหรือ พูดคุยกับผู้ใหญ่และ บุคคลที่คุ้นเคยได้ เหมาะสมกับ สถานการณ์	และกลุ่มใหญ่	
๘.๓ ปฏิบัติตน เบื้องต้นในการ เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม	- มีส่วนร่วมสร้าง ข้อตกลงและปฏิบัติ ตามข้อตกลงด้วย ตนเอง	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของ ห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน	๑. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อตกลง - ผู้นำผู้ตาม
	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และผู้ตามได้ เหมาะสมกับ สถานการณ์ - ประนีประนอมแก้ไข ปัญหาโดยปราศจาก การใช้ความรุนแรง ด้วยตนเอง	๓. การให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๔. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ๕. การมีส่วนร่วมในการเลือก วิธีการแก้ปัญหา ๖. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	๒. การแสดงออกทางอารมณ์และ ความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๓. การแสดงมารยาทที่ดี

๔. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่ พึง ประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๙.๑ สนทนา โต้ตอบและ เล่าเรื่องให้ ผู้อื่นเข้าใจ	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนา โต้ตอบอย่าง	๑. การฟังเสียงต่างๆในสิ่งแวดล้อม ๒. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ ๓. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่างๆ	มารยาทในการฟัง - การรับฟัง - การสนทนาเชื่อมโยงสิ่ง ต่างๆ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่ ฟัง ประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	ต่อเนื่องเชื่อมโยง กับเรื่องที่ฟัง	๔. การเล่นเกมทางภาษา	
	-เล่าเป็นเรื่องราว ต่อเนื่องได้	๑. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความ ต้องการ ๒. การพูดเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือ พูดเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๓. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ๔. การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นและการ กระทำต่างๆ ๕. การรจกหะที่เหมาะสมในการพูด ๖. การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร ๗. การเล่นเกมทางภาษา	๑. การใช้ภาษาในการสื่อ ความหมายใน ชีวิตประจำวัน ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ หนังสือและตัวหนังสือ
๙.๒ อ่าน เขียน ภาพ และ สัญลักษณ์ได้	-อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้ หรือ กวาดตามอง จุดเริ่มต้นและจุด จบของข้อความ	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลาย ประเภท/รูปแบบ ๒. การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ ๓. การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง ๔. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และ ข้อความ ๕. การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตาม บรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง ๖. การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย ๗. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการ อ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ ๘. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้าง ซ้ำๆกันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง ๙. การเล่นเกมทางภาษา ๑๐. การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง	๑. การใช้ภาษาในการสื่อ ความหมายใน ชีวิตประจำวัน ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ หนังสือและตัวหนังสือ - การอ่านภาพ สัญลักษณ์ นิทาน

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๐.๑ มี ความสามารถใน การคิดรวบยอด	- บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลง หรือ ความสัมพันธ์ของ สิ่งของต่างๆจากการ สังเกตโดยใช้ประสาท สัมผัส	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ ของสิ่งต่างๆโดยใช้ประสาทสัมผัส อย่างเหมาะสม ๒. การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่ จากมุมมองที่ต่างกัน ๓. การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - ประสาทสัมผัส - การสังเกต ๒. การเปลี่ยนแปลงและ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆรอบตัว
	- จับคู่และ เปรียบเทียบ ความแตกต่างหรือ ความเหมือนของสิ่ง ต่างๆโดยใช้ลักษณะ ที่สังเกตพบสอง ลักษณะขึ้นไป	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการ จำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและ รูปร่างรูปทรง ๒. การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน ๓. การจับคู่ การเปรียบเทียบและ การ เรียงลำดับสิ่งต่างๆตามลักษณะความ ยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - การจับคู่ - การเปรียบเทียบลักษณะ ต่างๆ
๑๐.๑ มี ความสามารถใน การคิดรวบยอด	- จำแนกและจัดกลุ่ม สิ่ง ต่างๆโดยใช้ตั้งแต่ สอง ลักษณะขึ้นไปเป็น เกณฑ์	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการ จำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและ รูปร่าง รูปทรง ๒. การทำซ้ำ การต่อเติม และการ สร้างแบบรูป ๓. การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ ๔. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๑. การคิด - การจำแนกสิ่งของตั้งแต่ ๒ลักษณะ - การจัดกลุ่ม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	-เรียงลำดับสิ่งของ หรือ เหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ	ในชีวิตประจำวัน ๒. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับ จำนวนของสิ่งต่าง ๆ ๓. การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่ง ต่าง ๆ ๔. การบอกและเรียงลำดับกิจกรรม หรือ เหตุการณ์ตามช่วงหรือเวลา ๕. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ๖. การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทางและระยะทางของสิ่งต่างด้วย การกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และ รูปภาพ	๑. การคิด - การเรียงลำดับ อย่างน้อย ๕ ลำดับ - จำนวนและตัวเลข
๑๐.๒ มี ความสามารถ ใน การคิด เชิงเหตุผล	-อธิบายเชื่อมโยง สาเหตุและผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์ หรือการกระทำด้วย ตนเอง	๑. การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆโดยใช้ เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วย มาตรฐาน ๒. การอธิบายเชื่อมโยง สาเหตุและ ผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการ กระทำ	๑. การแสดงความคิดเห็น - การชั่ง - การตวง - การวัด ๒. การเชื่อมโยงสิ่งต่างๆใน ชีวิตประจำวัน
	-คาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้น และมี ส่วนร่วมในการลง ความเห็นจากข้อมูล อย่างมีเหตุผล	๑. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๒. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็น จาก ข้อมูลอย่างมีเหตุผล	-การหาความสัมพันธ์อย่าง มีเหตุผล
๑๐.๓ มี ความสามารถ ใน การคิด แก้ปัญหาและ ตัดสินใจ	-ตัดสินใจในเรื่อง ง่าย ๆ และยอมรับ ผลที่เกิดขึ้น	๑. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ปัญหา ๒. การอธิบายเชื่อมโยง สาเหตุและ ผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	๑. การตัดสินใจสิ่งต่างๆด้วย ตนเอง
	-ระบุปัญหาสร้าง ทางเลือกและเลือก วิธีแก้ปัญหา	๑. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ปัญหา ๒. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล	๑. การแก้ปัญหาด้วยตนเอง อย่างมั่นใจ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๓. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๑.๑ เล่น/ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	-สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหวและศิลปะ ๒. การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๓. การปั้น ๔. การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษวัสดุ ๕. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้อยู่มาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ๖. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ ๗. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ ๘. การทำงานศิลปะ ๙. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรง จากวัสดุที่หลากหลาย ๑๐. การรับรู้และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน	๑. การทำงานศิลปะที่แปลกใหม่ ๒. การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานศิลปะอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เช่น กรรไกร
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตาม	-เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	๑. การเคลื่อนไหวร่างกายในทิศทางระดับและพื้นที่ต่างๆ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
จินตนาการอย่างสร้างสรรค์	อย่างหลากหลายและแปลกใหม่	๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ ๕. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับและพื้นที่ ๖. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๗. การฟังเพลง การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	๒. การแสดงท่าทางต่างๆ ตามความคิดของตนเอง

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้
ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	-หยิบหนังสือมาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสืออย่างอิสระ
	-กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ	๑. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๓. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. ความสนใจในการทำกิจกรรม
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	-ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๓. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ	- การเรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ อย่างหลากหลายด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
		๔. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	
	-ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ	๑. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหา คำตอบของข้อสงสัยต่างๆ	- การสนใจซักถามคำถามเพื่อ ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ **ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย** เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่

- ๑.๑.๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่
- ๑.๑.๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- ๑.๑.๑.๓ การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
- ๑.๑.๑.๔ การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ
- ๑.๑.๑.๕ การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ

๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

- ๑.๑.๒.๑ การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก
- ๑.๑.๒.๒ การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- ๑.๑.๒.๓ การปั้น
- ๑.๑.๒.๔ การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วย เศษวัสดุ
- ๑.๑.๒.๕ การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ

๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัว

- ๑.๑.๓.๑ การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน

๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย

- ๑.๑.๔.๑ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน
- ๑.๑.๔.๒ การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย
- ๑.๑.๔.๓ การเล่นเกมเล่นอย่างปลอดภัย
- ๑.๑.๔.๔ การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ

๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง

- ๑.๑.๕.๑ การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่
- ๑.๑.๕.๒ การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดง ออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสุนทรีย์ภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑ สุนทรีย์ภาพ ดนตรี

- ๑.๒.๑.๑ การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- ๑.๒.๑.๒ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
- ๑.๒.๑.๓ การเล่นเกมบทบาทสมมติ
- ๑.๒.๑.๔ การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ
- ๑.๒.๑.๕ การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

๑.๒.๒ การเล่น

- ๑.๒.๒.๑ การเล่นอิสระ
- ๑.๒.๒.๒ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
- ๑.๒.๒.๓ การเล่นตามมุมประสบการณ์
- ๑.๒.๒.๔ การเล่นนอกห้องเรียน

๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม

- ๑.๒.๓.๑ การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- ๑.๒.๓.๒ การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
- ๑.๒.๓.๓ การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม

๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์

- ๑.๒.๔.๑ การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
- ๑.๒.๔.๒ การเล่นเกมบทบาทสมมติ
- ๑.๒.๔.๓ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
- ๑.๒.๔.๔ การร้องเพลง
- ๑.๒.๔.๕ การทำงานศิลปะ

๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ

- ๑.๒.๕.๑ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง

๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๑.๒.๖.๑ การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลือปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

๑.๓.๑.๑ การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน

๑.๓.๑.๒ การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๓.๒.๑ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

๑.๓.๒.๒ การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่

๑.๓.๒.๓ การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้

๑.๓.๒.๔ การเลี้ยงสัตว์

๑.๓.๒.๕ การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและความเป็นไทย

๑.๓.๓.๑ การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย

๑.๓.๓.๒ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย

๑.๓.๓.๓ การประกอบอาหารไทย

๑.๓.๓.๔ การศึกษานอกสถานที่

๑.๓.๓.๕ การละเล่นพื้นบ้านของไทย

๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม

๑.๓.๔.๑ การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน

๑.๓.๔.๒ การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน

๑.๓.๔.๓ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

๑.๓.๔.๔ การดูแลห้องเรียนร่วมกัน

๑.๓.๔.๕ การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

๑.๓.๕ การเล่นแบบร่วมมือร่วมใจ

๑.๓.๕.๑ การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๑.๓.๕.๒ การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

๑.๓.๕.๓ การทำศิลปะแบบร่วมมือ

๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

๑.๓.๖.๑ การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

๑.๓.๖.๒ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหความขัดแย้ง

๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๑.๓.๗.๑ การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และ

การคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

๑.๔.๑ การใช้ภาษา

- ๑.๔.๑.๑ การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔.๑.๒ การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ
- ๑.๔.๑.๓ การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ
- ๑.๔.๑.๔ การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ
- ๑.๔.๑.๕ การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- ๑.๔.๑.๖ การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๑.๗ การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ
- ๑.๔.๑.๘ การร้อจังหวะที่เหมาะสมในการพูด
- ๑.๔.๑.๙ การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร
- ๑.๔.๑.๑๐ การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ
- ๑.๔.๑.๑๑ การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ
- ๑.๔.๑.๑๒ การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๑๓ การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
- ๑.๔.๑.๑๔ การอ่านและชี้ข้อความโดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวาจากบนลงล่าง
- ๑.๔.๑.๑๕ การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๑๖ การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่
- ๑.๔.๑.๑๗ การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง
- ๑.๔.๑.๑๘ การเล่นเกมทางภาษา
- ๑.๔.๑.๑๙ การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๒๐ การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ
- ๑.๔.๑.๒๑ การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๒๒ การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา

- ๑.๔.๒.๑ การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม
- ๑.๔.๒.๒ การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน
- ๑.๔.๒.๓ การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ
- ๑.๔.๒.๔ การเล่นกับสื่อต่างๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย
- ๑.๔.๒.๕ การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง
- ๑.๔.๒.๖ การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน
- ๑.๔.๒.๗ การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป
- ๑.๔.๒.๘ การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน
- ๑.๔.๒.๙ การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ

- ๑.๔.๒.๑๐ การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๒.๑๑ การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๒.๑๒ การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน
- ๑.๔.๒.๑๓ การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร
- ๑.๔.๒.๑๔ การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา
- ๑.๔.๒.๑๕ การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
- ๑.๔.๒.๑๖ การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ
- ๑.๔.๒.๑๗ การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล
- ๑.๔.๒.๑๘ การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
- ๑.๔.๒.๑๙ การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา

๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

- ๑.๔.๓.๑ การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน
- ๑.๔.๓.๒ การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ
- ๑.๔.๓.๓ การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย

๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

- ๑.๔.๔.๑ การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว
- ๑.๔.๔.๒ การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
- ๑.๔.๔.๓ การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ
- ๑.๔.๔.๔ การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

๒. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนำเสนอสารการเรียนรู้นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษา ร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อน การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา

ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาบูรณาการสู่สาระการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติและนำมาบูรณาการสู่การจัดกิจกรรมในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยแห่งประเทศไทยเข้าสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อมและนำมาบูรณาการสู่การจัดกิจกรรมในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทยเข้าสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓ – ๖ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

แนวทางการจัดประสบการณ์

๑. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
๒. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๓. จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
๔. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
๕. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
๖. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
๗. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
๘. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ตีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกการณไว้

๙. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

๑๐. จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ ๓ – ๖ ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๑. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๑.๑ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย ๓- ๔ ปี มีความสนใจประมาณ ๘-๑๒ นาที

วัย ๔ – ๕ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๒-๑๕ นาที

วัย ๕- ๖ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๕- ๒๐ นาที

๑.๒ กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๑.๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที

๑.๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๒. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

๒.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๒.๒ การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อ มือ-นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตา-มือ ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบ จับ ซ้อน สอด และใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๒.๓ การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา

กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบ รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๒.๕ การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความ คิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายและเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาเอกสารนอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และรายบุคคล

๒.๖ การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนบ้านเขมะเกา จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก สามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอ เหมาะในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดตั้งคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่ง ไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียนจัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ ๖๐ นาที การจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๓.๑ ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓ - ๕ มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง
- ๓.๒ ควรมีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก
- ๓.๓ ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้ว ปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการเลี้ยงหนอน หรือมีผีเสื้อสตัฟฟ์ใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
- ๓.๔ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น
- ๓.๕ ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

มุมประสบการณ์ที่ควรจัดมี ดังนี้

๑. มุมบล็อก

เป็นมุมที่จัดเก็บบล็อกไม้ต้นที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆ กัน เด็กสามารถนำมาเล่นต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้เพราะเสียงจากการเล่นก่อบล็อกอาจทำลายสมาธิเด็กที่อยู่ในมุมหนังสือได้ นอกจากนี้ยังควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่านหรือทางเข้าออกของห้อง เพื่อไม่ให้เกิดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดไม้บล็อกการจัดเก็บไม้บล็อกเหล่านี้ ควรจัดวางไว้ในระดับที่เด็กสามารถหยิบมาเล่น หรือนำเก็บด้วยตนเองได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และควรได้ฝึกให้เด็กหัดจัดเก็บ เป็นหมวดหมู่เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม

๒. มุมหนังสือ

ในห้องเรียนควรมีที่เงียบสงบ สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ผู้สอนควรได้จัดมุมหนังสือให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และได้ทำกิจกรรมสงบๆ ตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ

การจัดมุมหนังสือ เป็นมุมที่ต้องการความสงบควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศจูงใจให้เด็กได้เข้าไปใช้เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก

๓. มุมบทบาทสมมติ

มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้าน หรือ ชุมชนมาเล่นแสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน เช่น เป็นพ่อแม่ในมุมบ้าน เป็นหมอในมุมหมอ เป็นพ่อค้าแม่ค้าในมุมร้านค้า ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง

การจัดมุมบทบาทสมมตินี้ ควรอยู่ใกล้มุมบล็อกและอาจจัดให้เป็นสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้าน โดยสังเกตการณ์เล่นและความสนใจของเด็กกว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาท การเล่นจากบทบาทเดิมไปสู่รูปแบบการเล่นอื่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดก็ควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็กเช่นกัน ดังนั้นมุมบทบาทสมมติจึงอาจจัดเป็นบ้าน ร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล เป็นต้น ในขณะเดียวกัน อุปกรณ์ที่นำมาจัดให้เด็กต้องไม่เป็นอันตราย และมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

๔. มุมวิทยาศาสตร์

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมเล่นที่ผู้สอนจัดรวบรวมสิ่งต่างๆ หรือสิ่งที่มีในธรรมชาติ มาให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเองซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก

การจัดมุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมที่ต้องการความสงบคล้ายมุมหนังสือจึงอาจจัดไว้ใกล้กันได้ และเพื่อเราให้เด็กสนใจในสิ่งที่นำมาแสดง ของที่จัดวางไว้จึงควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบ จับ ดู วัสดุ อุปกรณ์เหล่านั้นได้โดยสะดวก และสิ่งที่นำมาตั้งแสดงนั้นไม่ควรจะตั้งแสดงของสิ่งเดียวกันตลอดปี แต่ควรจะปรับเปลี่ยนให้น่าสนใจ

๕. มุมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาเด็กได้หลายด้าน เช่น ทางด้านกล้ามเนื้อมือ ซึ่งจะช่วยให้มือของเด็กพร้อมที่จะจับดินสอเขียนหนังสือได้เมื่อไปเรียนในชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะมีโอกาสทำงานตามลำพังและทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักปรับตัวที่จะทำงานด้วยกันและส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์

การจัดให้มีมุมศิลปะจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนามากขึ้น และยังสนองความสนใจ ความต้องการของเด็กวัยนี้ได้อย่างดี

รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำมาใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน สำหรับโรงเรียนบ้านขามะกา ได้จัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

ตารางกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมในแต่ละวันของโรงเรียนบ้านเขามะกา กำหนดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ได้กลุ่มวัยได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ดังนี้

เวลา	กิจกรรม
๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	รับเด็กรายบุคคล
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	เข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	ตรวจสุขภาพ/ไปห้องน้ำ
๐๙.๐๐ - ๐๙.๒๐ น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๒๐ - ๐๙.๔๐ น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
๐๙.๔๐ - ๑๐.๒๐ น.	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
๑๐.๒๐ - ๑๐.๔๐ น.	กิจกรรมการเล่นตามมุม
๑๐.๔๐ - ๑๑.๐๐ น.	กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง
๑๑.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	พัก/รับประทานอาหารกลางวัน
๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	แปรงฟัน
๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน
๑๔.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า
๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.	พัก/ดื่มนม
๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐ น.	เกมการศึกษา
๑๕.๐๐ - ๑๕.๒๐ น.	สรุป ทบทวนกิจกรรมประจำวัน
๑๕.๒๐ - ๑๕.๓๐ น.	ผู้ปกครองรับนักเรียนกลับบ้าน

หมายเหตุ : การจัดกิจกรรมในแต่ละวัน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

หน่วยการจัดประสบการณ์

ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ - ๓ โรงเรียนบ้านเขามะกา
ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

ลำดับ	วัน / เดือน / ปี	หน่วยการเรียนรู้	หมายเหตุ
๑	๑๖ พ.ค. - ๑๗ พ.ค. ๒๕๖๗	ปฐมนิเทศ	๒๒ พ.ค. ๖๗ (วันวิสาขบูชา)
๒	๒๐ พ.ค. - ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๗	โรงเรียนของเรา	
๓	๒๗ พ.ค. - ๓๑ พ.ค. ๒๕๖๗	ตัวเรา	
๔	๔ มิ.ย. - ๗ มิ.ย. ๒๕๖๗	หนูทำได้	๓ มิ.ย. ๖๗ (วันเฉลิมฯ พระบรมราชินี)
๕	๑๐ มิ.ย. - ๑๔ มิ.ย. ๒๕๖๗	ครอบครัวมีความสุข	
๖	๑๗ มิ.ย. - ๒๑ มิ.ย. ๒๕๖๗	อาหารดีมีประโยชน์	
๗	๒๔ มิ.ย. - ๒๘ มิ.ย. ๒๕๖๗	ฝน	
๘	๑ ก.ค. - ๕ ก.ค. ๒๕๖๗	ข้าว	
๙	๘ ก.ค. - ๑๒ ก.ค. ๒๕๖๗	ปลอดภัยไว้ก่อน	
๑๐	๑๕ ก.ค. - ๑๙ ก.ค. ๒๕๖๗	วันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ	
๑๑	๒๓ ก.ค. - ๒๖ ก.ค. ๒๕๖๗	วันแม่	๒๒ ก.ค. ๖๗ (ชดเชยเข้าพรรษา)
๑๒	๓๐ ก.ค. - ๒ ส.ค. ๒๕๖๗	รักเมืองไทย	๒๙ ก.ค. ๖๗ (ชดเชยวันเฉลิมฯ พระเจ้าอยู่หัว ร.๑๐)
๑๓	๕ ส.ค. - ๙ ส.ค. ๒๕๖๗	ของเล่นของใช้	
๑๔	๑๓ ส.ค. - ๑๖ ส.ค. ๒๕๖๗	ชุมชนของเรา	๑๒ ส.ค. ๖๗ (วันแม่แห่งชาติ/วันเฉลิมฯ พระพันปีหลวง)
๑๕	๑๙ ส.ค. - ๒๓ ส.ค. ๒๕๖๗	ต้นไม้ที่รัก	
๑๖	๒๖ ส.ค. - ๓๐ ส.ค. ๒๕๖๗	ดิน หิน ทราย	
๑๗	๒ ก.ย. - ๖ ก.ย. ๒๕๖๗	สัตว์น่ารัก	
๑๘	๙ ก.ย. - ๑๓ ก.ย. ๒๕๖๗	คมนาคม	

หน่วยการจัดประสบการณ์

ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ - ๓ โรงเรียนบ้านเขามะกา
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

สัปดาห์	วัน / เดือน / ปี	หน่วยการเรียนรู้	หมายเหตุ
๑๙	๑ พ.ย. - ๘ พ.ย. ๒๕๖๗	คณิตคิดสนุก	
๒๐	๑๑ พ.ย. - ๑๕ พ.ย. ๒๕๖๗	ลอยกระทง	
๒๑	๑๘ พ.ย. - ๒๒ พ.ย. ๒๕๖๗	กลางวัน กลางคืน	
๒๒	๒๕ พ.ย. - ๒๙ พ.ย. ๒๕๖๗	ค่านิยมไทย	
๒๓	๒ ธ.ค. - ๖ ธ.ค. ๒๕๖๗	วันชาติ	๕ ธ.ค. (วันชาติ)
๒๔	๙ ธ.ค. - ๑๓ ธ.ค. ๒๕๖๗	เศรษฐกิจพอเพียง	๑๐ธ.ค. (วันรัฐธรรมนูญ)
๒๕	๑๖ ธ.ค. - ๒๐ ธ.ค. ๒๕๖๗	เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร	
๒๖	๒๓ ธ.ค. - ๒๗ ธ.ค. ๒๕๖๗	วันขึ้นปีใหม่	
๒๗	๓๐ ธ.ค. - ๓ ม.ค. ๒๕๖๘	สนุกกับตัวเลข	๑ ม.ค. (วันขึ้นปีใหม่)
๒๘	๖ ม.ค. - ๑๐ ม.ค. ๒๕๖๘	ขนาด รูปร่าง รูปทรง	
๒๙	๑๓ ม.ค. - ๑๗ ม.ค. ๒๕๖๘	วันเด็ก วันครู	๑๖ ม.ค. (วันครู)
๓๐	๒๐ ม.ค. - ๒๔ ม.ค. ๒๕๖๘	โลกสวยด้วยสีสันทัน	
๓๑	๒๗ม.ค. - ๓๑ ม.ค. ๒๕๖๘	ฤดูหนาว	
๓๒	๓ ก.พ. - ๗ ก.พ. ๒๕๖๘	แรงและพลังงาน	
๓๓	๑๐ ก.พ. - ๑๔ ก.พ. ๒๕๖๘	เสียงรอบตัว	๑๒ ก.พ.(วันมาฆบูชา)
๓๔	๑๗ ก.พ. - ๒๑ ก.พ. ๒๕๖๘	รักการอ่าน	
๓๕	๒๔ ก.พ. - ๒๘ ก.พ. ๒๕๖๘	ปริมาตรและน้ำหนัก	
๓๖	๓ มี.ค. - ๗ มี.ค. ๒๕๖๘	ฤดูร้อน	

แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวัน ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้หรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งจังหวะและเครื่องดนตรีประกอบ ได้แก่ การปรบมือ การร้องเพลง การเคาะไม้ กรุ๊งกริ้ง รำมะนา กลอง กรับ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการเคลื่อนไหวและกล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกทุกครั้งก่อนที่จะเริ่มฝึกกิจกรรมอื่นๆ ต่อไปลักษณะการจัดกิจกรรมมีจุดเน้นในเรื่องจังหวะและการเคลื่อนไหวหรือท่าทางอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็กมี ๒ ประเภท

๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ได้แก่ ปรบมือ ผงกศีรษะ ขยิบตา ชันเข่า ขยับมือและแขน มือแบนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า

๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ได้แก่ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ก้าวกระโดด เขย่ง ก้าวซิด

๒. การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับเนื้อหา เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยเน้นการทบทวนเรื่องที่ได้รับรู้จากการจัดกิจกรรมอื่นและนำมาสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้หรือเรื่องอื่นๆ ที่เด็กสนใจได้แก่

๒.๑ การเคลื่อนไหวแบบเลียนแบบ เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น การเลียนแบบเสียงสัตว์ การเลียนแบบท่าทางคน การเลียนแบบเครื่องดนตรีกลไกและเครื่องเล่น การเลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๒.๒ การเคลื่อนไหวตามบทเพลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางประกอบเพลง เช่น เพลงไก่ เพลงข้ามถนน เพลงสวัสดี

๒.๓ การท่าทางบริหารประกอบเพลงหรือคำคล้องจอง เป็นการเคลื่อนไหวแบบกายบริหาร อาจจะท่าทางไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง เช่น เพลงกำมือแบมือ เพลงออกกำลังกาย คำคล้องจองฝนตกพรำพรำ

๒.๔ การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเคลื่อนไหวที่让孩子ได้คิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเองหรืออาจใช้คำถามหรือคำสั่ง หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น ห่วงหวาย แถวผ้า ริบบิ้น ถุงทราย

๒.๕ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยายที่ครูเล่า หรือเรื่องราวหรือนิทาน

๒.๖ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำสั่ง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามคำสั่งของครู เช่น การจัดกลุ่มตามจำนวน การท่าทางตามคำสั่ง

๒.๗ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามข้อตกลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มทำกิจกรรม

๒.๘ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม เป็นการคิดท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ของเด็กเองแล้วให้เพื่อนปฏิบัติตามกิจกรรม

๒.การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จัดได้หลายวิธีได้แก่

๒.๑ การสนทนาหรือการอภิปราย เป็นการพูดคุย ซักถามระหว่างเด็กกับครู หรือเด็กกับเด็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการพูดและการฟัง โดยการกำหนดประเด็นในการสนทนาหรืออภิปรายเด็กจะได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูหรือผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถามกระหรือเล่าประสบการณ์ที่แปลกใหม่ สำเสนอปัญหาที่ท้าทายความคิด การยกตัวอย่างการใช้สื่อประกอบการสนทนาหรือการอภิปรายควรใช้สื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพหรือสถานการณ์จำลอง

๒.๒ การเล่านิทาน และการอ่านนิทาน เป็นกิจกรรมที่ครูหรือผู้สอนเล่าหรืออ่านเรื่องราวจากนิทาน โดยการใช้น้ำเสียงประกอบการเล่าแตกต่างตามบุคลิกของตัวละคร ซึ่งครูหรือผู้สอนควรเลือกสาระของนิทานให้เหมาะสมกับวัย สื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือนิทาน หนังสือภาพ แผ่นภาพ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หรือการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง โดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้เกิดที่ไหน เวลาใด หรือลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน นิทานเรื่องนี้มีปัญหาอะไรบ้าง และเด็กๆชอบเหตุการณ์ใดในนิทานเรื่องนี้มากที่สุด

๒.๓ การสาธิต เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ และเด็กได้อภิปรายและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ การสาธิตในบางครั้งอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครูผู้สอน เพื่อนำไปไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่นการเพาะเมล็ดพืช การประกอบอาหาร การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

๒.๔ การทดลอง/การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง โดยแสดงหรือทำสิ่งที่จากการลงมือปฏิบัติ การทดลอง การคิดแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะภาษา ส่งเสริมให้เด็กเกิดข้อสงสัย สืบค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างง่าย ๆ สรุปผลการทดลอง อภิปรายผล การทดลองและการสรุปการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย เช่น การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฝึกการสังเกตการไหลของน้ำ

๒.๕ การประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทดลองโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดลองและปฏิบัติการด้วยตนเองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผักเนื้อสัตว์ ผลไม้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด ทอด หรือการรับประทานสด เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกตเปลี่ยนแปลงของอาหารการรับรู้รสชาติและกลิ่นของอาหาร ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสและการทำงานร่วมกัน เช่นการทำอาหารจากไข่

๒.๖ การเพาะปลูก เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จากการบูรณาการจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยทำความเข้าใจความต้องการของสิ่งมีชีวิตในโลก และช่วยให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวโดยการสังเกต เปรียบเทียบ และการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเอง

๒.๗ การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่让孩子ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงนอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุด ห้องสมุนไพร วัด ไปรษณีย์ พิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก โดยครูและเด็กร่วมกันวางแผนศึกษาที่ต้องการเรียนรู้การเดินทาง และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษานอกสถานที่

๒.๘ การเล่นบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมให้เด็กได้สมมติตนเองเป็นตัวละคร และแสดงบทบาทต่างๆตามเนื้อเรื่องในนิทาน เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ความรู้สึกของเด็กในการแสดง เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึกพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นๆ ควรใช้สื่อความรู้สึกของเด็กในการแสดง เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราวและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นๆ ควรใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติ เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

๒.๙ การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จังหวะ และการแสดงท่าทางให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง ครูหรือผู้สอนควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

๒.๑๐ การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่นำเกมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน

๒.๑๑ การแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการลำดับเรื่องราว การเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือราวจากนิทาน การใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวละคร เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และทำความเข้าใจบุคลิกลักษณะของตัวละครที่ได้สวมบทบาท สื่อที่ใช้ เช่น ชุดการแสดงที่สอดคล้องกับบทบาทที่ได้รับ บทสนทนาที่เด็กใช้ฝึกสนทนาประกอบการแสดง

๒.๑๒ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ครูหรือผู้สอนกำหนด เพื่อให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหา เช่น น้ำท่วม โรคระบาด พบคนแปลกหน้า

๓. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การรับรู้เกี่ยวกับความงามและส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กิจกรรมศิลปะหรือกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย

แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๑. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อม และเพียงพอในการทำกิจกรรม โดยจัดไว้หลายๆ กิจกรรมและอย่างน้อย ๓ – ๕ กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

๒. ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการอยู่ร่วมกัน

๓. การจัดให้เด็กทำกิจกรรม ควรให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบ และทยอยเข้าทำกิจกรรมโดยจัดโต๊ะละ ๕ – ๖ คน

๔. การเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม ต้องสร้างข้อตกลงกับเด็กให้ชัดเจน เช่น หากเกิดกิจกรรมใดเพื่อนครบจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้คอยจนกว่ามีที่ว่าง หรือให้ทำกิจกรรมอื่นก่อน

๕. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่ หรือการใช้วัสดุ อุปกรณ์ใหม่ ครูต้องอธิบายวิธีการทำ วิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่

๖. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

๔. กิจกรรมการเล่นตามมุม

กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุม หรือมุมประสบการณ์หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นที่จัดไว้ในห้องเรียน ซึ่งพื้นที่หรือมุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อย เด็กอาจเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส

แนวทางการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. แนะนำมุมเล่นใหม่ เสนอแนะวิธีใช้ การเล่นของเล่นบางชนิด
๒. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการเล่น
๓. ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิด วางแผน ตัดสินใจเลือกเล่นอย่างอิสระ เลือกทำกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของเด็กแต่ละคน
๔. ขณะเด็กเล่น/ ทำงาน ครูอาจชี้แนะ หรือมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กได้
๕. เด็กต้องการความช่วยเหลือและคอยสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กหรือทั้งจัดบันทึกพฤติกรรมที่น่าสนใจ
๖. เตือนให้เด็กทราบล่วงหน้าก่อนหมดเวลาเล่นประมาณ ๓ – ๕ นาที
๗. ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

๕. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

แนวทางการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง

๑. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลง
๒. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเล่นให้พร้อม
๓. สาธิตการเล่นเครื่องเล่นสนามบางชนิด
๔. ให้เด็กเลือกเล่นอิสระตามความสนใจและเวลาในการเล่นนานพอควร
๕. ครูควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย (ไม่ควรจัดกิจกรรมพลศึกษา) เช่น การเล่น เล่นทราย เล่นบ้านตุ๊กตา เล่นในมุมช่างไม้ เล่นบล็อกกลวง เครื่องเล่นสนาม เกมการละเล่น เล่นอุปกรณ์กีฬาสำหรับเด็กเล่นเครื่องเล่นประเภทล้อเล่น เล่นของเล่นพื้นบ้าน (เดินกะลา ฯลฯ)
๖. ขณะเด็กเล่นครูต้องคอยดูแลความปลอดภัยและสังเกตพฤติกรรมการเล่น การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนของเด็กอย่างใกล้ชิด
๗. เมื่อหมดเวลาควรให้เด็กเก็บของใช้หรือของเล่นให้เรียบร้อย
๘. ให้เด็กทำความสะอาดร่างกายและดูแลเครื่องแต่งกายให้เรียบร้อยหลังเล่น

๖. เกมการศึกษา

เกมการศึกษา (Didactic games) เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานการศึกษา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กได้รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมจะช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

แนวทางการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

๑. แนะนำกิจกรรมใหม่
๒. สาธิต/ อธิบาย วิธีเล่นเกมอย่างเป็นขั้นตอนตามประเภทของเกม
๓. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล
๔. ขณะที่เด็กเล่นเกม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ
๕. เมื่อเด็กเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จเรียบร้อย ควรให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเองหรือร่วมกันตรวจกับเพื่อน หรือครูเป็นผู้ช่วยตรวจ

๖. ให้เด็กนำเกมที่เล่นแล้วเก็บใส่กล่อง เข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งก่อนเล่นเกมชุดอื่น

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดลอมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดลอมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็น ประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดลอมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ้ม มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ ๖๐ นาทีการจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๓.๑ ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓ - ๕ มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง
- ๓.๒ ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก

๓.๓ ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการจำลองการเกิดผีเสื้อล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

๓.๔ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

๓.๕ ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลุกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

สนามเด็กเล่น มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน หวาย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่มที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่ายทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง **บริเวณธรรมชาติ** ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษา มีไม่มากนัก อาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง

มุมประสบการณ์

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้านสื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก **สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และ สัญลักษณ์** ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

- ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง ฯลฯ
- เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา
- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระถางขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง ฯลฯ
- เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้า ผู้ใหญ่ชาย และหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว ฯลฯ

- โทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอบ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์ และอุปกรณ์รักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ
- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว
- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. มุมบล็อก

- ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆกัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นขึ้นไป
- ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- ภาพถ่ายต่างๆ
- ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้ หรือพลาสติก แยกตามรูปทรงขนาด

๓. มุมหนังสือ

- หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ พร้อมภาพ
- ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน ฯลฯ
- สมุดเขียนนิทานกลับบ้าน
- อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง ฯลฯ

๔. มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่าง ๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

๕. มุมอาเซียน

- ธงของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน
- คำกล่าวทักทายของแต่ละประเทศ
- ภาพการแต่งกายประจำชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุ อุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เสื้อคลุม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ

- การพับสี่ มี กระดาษ สี่น้ำ พู่กัน
- การทสี่ มี กระดาษ สี่น้ำ
- การละเลงสี่ มี กระดาษ สี่น้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่าง ๆ ไม้กวาดแปรง ฯลฯ

๕. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็กปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็ก ๆ รูปทรงต่าง ๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูป เช่น จากกระดานปักหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือก ผูกดึงให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ

เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษามีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน
- จับคู่ภาพส่วนเติมกับส่วนย่อย
- จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- จับคู่ภาพที่ซ่อนกัน
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- จับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ

- ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- โดมิโนภาพเหมือน
- โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานการบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า ฯลฯ

๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ

๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ

๔. สื่อเทคโนโลยี เช่น วิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์

กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ

๒. ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ

๓. ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตาทอง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริปปีน แอพบัว ห่วง

๒. หวาย ถูทราย ฯลฯ

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

๑. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน

๒. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

๓. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของสถานศึกษา

๔. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม

๕. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย

๖. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช้สีสะท้อนแสง

๗. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน

๘. เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้

๙. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

๑. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือ สถานศึกษาเอกชน ฯลฯ

๒. จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

๓. ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

๑. สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด

๒. วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้

๓. ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้

๔. นำสื่อไปทดลองใช้หลาย ๆ ครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสียจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๕. นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. **การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ** มีขั้นตอน คือ

๑.๑ **เตรียมตัวผู้สอน**

- ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
- เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
- จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน
- ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

๑.๒ **เตรียมตัวเด็ก**

- ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
- สร้างความสนใจเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่

๑.๓ **เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้**

- จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
- ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

๒. **การนำเสนอสื่อ** เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะใน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมวงกลม / กิจกรรมกลุ่มย่อย ควรปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ สร้างความพร้อมและสร้างความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง

- ๒.๒ ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
- ๒.๓ ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิดพร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่สอน
- ๒.๔ ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก ผู้สอนไม่ควรยืน หันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็กและสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่ใช้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- ๒.๕ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

ข้อควรระวังในการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อในระดับปฐมวัยควรระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. **วัสดุที่ใช้** ต้องไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน
๒. **ขนาด** ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจจะตกลงมาเสียหาย แตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่และสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอมหรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกปัดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ
๓. **รูปทรง** ไม่เป็นรูปทรงแหลม รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน
๔. **น้ำหนัก** ไม่ควรมีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก
๕. **สี** หลีกเลี่ยงสีที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ
๖. **สี** หลีกเลี่ยงสีที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อ นั้นช่วย ให้เด็กเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

๑. สื่อ นั้นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด
๒. เด็กชอบสื่อ นั้นเพียงใด
๓. สื่อ นั้นช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่
๔. สื่อ นั้นช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูล สภาพ ปัญหาต่างๆของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม กับความต้องการ

แนวทางการพัฒนาสื่อ ควรมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

๑. ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก
๒. รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือ ปิดฝุนให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย
๓. ถ้าเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อ นั้น โดยบอกชื่อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้นส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในช่องหรือถุง พร้อมสื่อที่ผลิต

๔. พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้เอนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการ และเป็นของเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน

แหล่งการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านเขมะเกา ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

๑. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่จัดหามาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแก่เด็กโดยสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปอพาน
- พระสงฆ์
- พ่อค้า
- แม่ค้า
- เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ปอพาน
- ผู้ปกครอง
- ช่างตัดผม / ช่างเสริมสวย
- ครู
- นักการภารโรง
- ฯลฯ

๒. แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งข้อมูลหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงโลกภายในและโลกภายนอก (inner world & outer world) ได้ และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กปฐมวัย ได้แก่

- ห้องคอมพิวเตอร์โรงเรียนบ้านเขมะเกา
- วัดบ้านโนนแร่
- บ้านโนนแร่
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปอพาน
- สถานีตำรวจ
- สวนครัว สวนสมุนไพร ของโรงเรียน
- ร้านค้าในหมู่บ้านโนนแร่
- ร้านตัดผมชาย-หญิง
- การเลี้ยงตัวไหม การทอผ้าไหม

๓. สถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ แหล่งความรู้สำคัญต่างๆ ที่เด็กให้ความสนใจ ได้แก่

- วัดบ้านโนนแร่
- โคก หนอง นา โมเดล บ้านโนนแร่

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อตนเอง และเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือ

เอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผน การจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่

ควรใช้แบบทดสอบ

๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

๑. ประเภทของการประเมินพัฒนาการ

การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย

๑) **วัตถุประสงค์ (Objective)** ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมายถึง จุดหมายซึ่งเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์

๒) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning)** ซึ่งเป็นกระบวนการได้มาของความรู้หรือทักษะผ่านการกระทำสิ่งต่างๆที่สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้หรือที่เรียกว่า ประสบการณ์สำคัญ ในการช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจถึงประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องทำเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว และช่วยแนะผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก

๓) **การประเมินผล(Evaluation)** เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดขึ้นบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เรียกว่า สภาพที่พึงประสงค์ ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพเด็ก

ประเภทของการประเมินพัฒนาการ อาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๑) การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก (Formative Evaluation) หรือการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) หรือการประเมินเพื่อเรียน (Assessment for Learning) เป็นการประเมินระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระหว่างทำกิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรประจำวันปกติอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินพัฒนาการกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพ เป็นการประเมินผลเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ควรส่งเสริม ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานที่

แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้แฟ้มสะสมงาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประเมินความก้าวหน้าคือ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในลักษณะการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ทำให้การเรียนรู้ของเด็กเพิ่มพูน ปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้

๑.๒) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) หรือ การประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการ (Summative Assessment) หรือการประเมินสรุปผลของการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการประเมินสรุปพัฒนาการ เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหรือไม่ เพื่อเป็นการเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ดังนั้น ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการประเมินความก้าวหน้าของเด็กในระดับห้องเรียนมากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการของเด็กเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา

๒) แบ่งตามระดับของการประเมิน

การแบ่งตามระดับของการประเมิน แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท

๒.๑) การประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียน เป็นการประเมินพัฒนาการที่อยู่ในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและตัดสินผลการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากกิจกรรมหลัก/หน่วยการเรียนรู้ (Unit) ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ผู้สอนประเมินผลพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้า แต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การแสดงกริยาอาการต่างๆของเด็กตลอดเวลาที่จัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อตรวจสอบและประเมินว่าเด็กบรรลุตามสภาพที่พึงประสงค์ละตัวบ่งชี้ หรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุสภาพที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้เพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้สอนควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการว่า เด็กมีผลอันเกิดจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมหรือสะสมผลการประเมินพัฒนาการในกิจกรรมประจำวัน/กิจกรรมประจำวัน/หน่วยการเรียนรู้ หรือผลตามรูปแบบการประเมินพัฒนาการที่สถานศึกษากำหนด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเป็นข้อมูลในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการในระดับสถานศึกษาต่อไปอีกด้วย

๒.๒) การประเมินพัฒนาการระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลเป็นรายภาค/รายปี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็กในระดับปฐมวัยของสถานศึกษาว่าส่งผลตามการเรียนรู้ของเด็กตามเป้าหมายหรือไม่ เด็กมีสิ่งที่ต้องการได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กในระดับสถานศึกษาไปเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โครงการหรือวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพเด็กต่อผู้ปกครอง นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ ตลอดจนเผยแพร่ต่อสาธารณชน ชุมชน หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

อนึ่ง สำหรับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับประเทศ นั้นหากเขตพื้นที่การศึกษาใดมีความพร้อม อาจมีการดำเนินงานในลักษณะของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยเข้ารับการประเมินก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยขอให้ถือปฏิบัติตามหลักการการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมินพัฒนาการ

การดำเนินงานประเมินพัฒนาการของสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการและร่วมรับผิดชอบอย่างเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนี้

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
ผู้สอน	๑. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวการปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ๒. วิเคราะห์และวางแผนการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรประจำวัน ๓. จัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ ประเมินพัฒนาการ และบันทึกผลการประจำวัน/กิจวัตรประจำวัน ๔. รวบรวมผลการประเมินพัฒนาการ แปลผลและสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา ๕. สรุปผลการประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียนลงในสมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น ๖. จัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน ๗. เสนอผลการประเมินพัฒนาการต่อผู้บริหารสถานศึกษาลงนามอนุมัติ
ผู้บริหารสถานศึกษา	๑. กำหนดผู้รับผิดชอบงานประเมินพัฒนาการตามหลักสูตร และวางแผนทางปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ๒. นิเทศ กำกับ ติดตามให้การดำเนินการประเมินพัฒนาการให้บรรลุเป้าหมาย ๓. นำผลการประเมินพัฒนาการไปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย
พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	๑. ให้ความร่วมมือกับผู้สอนในการประเมินพฤติกรรมของเด็กที่สังเกตได้จากที่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการแปลผลที่เที่ยงตรงของผู้สอน

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
	๒. รับทราบผลการประเมินของเด็กและสะท้อนให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กในปกครองของตนเอง ๓. ร่วมกับผู้สอนในการจัดประสบการณ์หรือเป็นวิทยากรท้องถิ่น
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑. ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ๒. รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๑. ส่งเสริมการจัดทำเอกสารหลักฐานว่าด้วยการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ๒. ส่งเสริมให้ผู้สอนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตลอดจนความเข้าใจในเทคนิควิธีการประเมินพัฒนาการในรูปแบบต่างๆโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ ๔. ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการจัดทำเอกสารหลักฐาน ๕. จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กที่ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดและให้ความร่วมมือในการประเมินพัฒนาการระดับประเทศ

แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการจัดประสบการณ์ทุกขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนการจัดประสบการณ์ การประเมินพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินพฤติกรรมเด็กเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้ พฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่ได้รับการประเมินนั้น ต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ผู้สอนวางแผนและออกแบบไว้ การประเมินพัฒนาการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กบรรลุตามเป้าหมายเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเด็กต่อไป สถานศึกษาควร

มีกระบวนการประเมินพัฒนาการและการจัดการอย่างเป็นระบบสรุปผลการประเมินพัฒนาการที่ตรงตามความรู้ ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็กสอดคล้องตามหลักการประเมินพัฒนาการ รวมทั้งสะท้อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. หลักการสำคัญของการดำเนินการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักสำคัญของการดำเนินการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๖ ปี ดังนี้

๑.๑ ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

๑.๒ การประเมินพัฒนาการ มีจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็ก และสรุปผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก

๑.๓ การประเมินพัฒนาการต้องมีความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์แต่ละวัยซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑.๔ การประเมินพัฒนาการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างรอบด้านสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งระดับอายุของเด็ก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรมและเชื่อถือได้

๑.๕ การประเมินพัฒนาการพิจารณาจากพัฒนาการตามวัยของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรม ควบคู่ไปในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับอายุ และรูปแบบการจัดการศึกษา และต้องดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง

๑.๖ การประเมินพัฒนาการต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้สะท้อนและตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการ

๑.๗ สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา เช่น แบบบันทึกการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการจัดประสบการณ์ สมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินและรายงานผลพัฒนาการและสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน เพื่อเป็นการสื่อสารข้อมูลการพัฒนาการเด็กระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

๒. ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กปฐมวัยเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นคุณภาพลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นตัวเด็กเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพมาตรฐานที่พึงประสงค์กำหนด ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย แนวคิดดังกล่าวอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมได้ ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการประกอบด้วย

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

๒.๒ วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

การประเมินพัฒนาการสำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี มีเป้าหมายสำคัญคือ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
 ๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
 ๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 - มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
 - มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย
- สิ่งที่ประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินการมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักรักษาความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้มืออย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

ด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความสนใจ/ความสามารถ/และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัสดอดออม และพอเพียง

ด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้า และสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักษาความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คิดเชิงเหตุผล

คิดรวบยอด การเล่น/การทำงานศิลปะ/การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

๒.๒ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละครั้งควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัยมีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ ๒ แบบคือ **การสังเกตอย่างมีระบบ** ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือ **การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ** เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆคือ

๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปี ที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

๑.๒ การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคลช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังช่วยชี้ให้เห็นข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๑.๓ แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด

๒. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการด้านภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

๓. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระจะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สอนควรปฏิบัติ ดังนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- กำหนดคำพูด/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลาย ไม่ผิด/ถูก

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์

- ผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง
- ผู้สอนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นไม่เคร่งเครียด
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสเวลาให้เด็กมีโอกาสคิดและตอบคำถามอย่างอิสระ
- ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐-๒๐ นาที

๔. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลทำงานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การสะสมผลงานเท่านั้น เช่นแฟ้มผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มผลงานที่ไม่มีการประเมิน แฟ้มผลงานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเนื่องเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้แฟ้มผลงานอย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครองเพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มผลงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่สุดของตนมีเพิ่มขึ้น จากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมาข้อมูลในแฟ้มผลงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ผู้สอนเป็นผู้บันทึก เช่นจำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่มุมหนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทัศนคติ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยการให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นงานที่สะสมในแฟ้มผลงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ผู้สอนควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุลงในแฟ้มผลงานของเด็ก

๕. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอน ดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาทลงบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายกากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความบนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น ๓ กลุ่มคือ น้ำหนักที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ น้ำหนักมากเกินเกณฑ์ น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ข้อควรระวังสำหรับผู้ปกครองและผู้สอนคือ ควรดูแลน้ำหนักเด็กอย่างให้แบ่งเบนออกจากเส้นประเมินมิเช่นนั้นเด็กมีโอกาสน้ำหนักมากเกินเกณฑ์หรือน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ได้

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

-เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วน บางคนช่วงครึ่งหลังของขวบปีแรก น้ำหนักเด็กจะขึ้นช้า เนื่องจากหิวเล่นมากขึ้นและความอยากอาหารลดลงร่างกายบางคนร่างเล็ก

-ภาวะโภชนาการเป็นหัวข้อที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว

-กรรมพันธุ์ เด็กอาจมีรูปร่างเหมือนพ่อแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ยและพวกนี้อาจมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้และมักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย

๕.๒ การตรวจสุขภาพอนามัย เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของเด็ก โดยพิจารณาความสะอาดสิ่งปกติดูร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งจะประเมินสุขภาพอนามัย ๙

รายการคือ ผมและศีรษะ หูและใบหู มือและเล็บมือ เท้าและเล็บเท้า ปาก ลิ้นและฟัน จมูก ตา ผิวหนังและ
ใบหน้า และเสื้อผ้า

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

การสร้างเกณฑ์หรือพัฒนาเกณฑ์หรือกำหนดเกณฑ์การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้สอน
ควรให้ความสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การวางแผนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นระบบ เช่น จะสังเกตเด็กคนใดบ้างใน
แต่ละวัน กำหนดพฤติกรรมที่สังเกตให้ชัดเจน จัดทำตารางกำหนดการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม
ผู้สอนต้องเลือกสรรพฤติกรรมที่ตรงกับระดับพัฒนาการของเด็กคนนั้นจริงๆ

๒. ในกรณีที่ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก ผู้สอนอาจเลือกสังเกตเฉพาะเด็กที่ทำได้ดีแล้ว
และเด็กที่ยังทำไม่ได้ ส่วนเด็กปานกลางให้ถือว่าทำได้ไปตามกิจกรรม

๓. ผู้สอนต้องสังเกตจากพฤติกรรม คำพูด การปฏิบัติตามขั้นตอนในระหว่างทำงาน/กิจกรรม
และคุณภาพของผลงาน/ชิ้นงาน ร่องรอยที่นำมาใช้พิจารณาตัดสินผลของการทำงานหรือการปฏิบัติ
ตัวอย่างเช่น

๑) เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม/ทำงาน ถ้าเด็กไม่ชอบ ไม่ชำนาญจะใช้เวลามาก มีท่าทาง
อึดอัด ไม่กล้า ไม่เต็มใจทำงาน

๒) ความต่อเนื่อง ถ้าเด็กยังมีการหยุดชะงัก ลังเล ทำงานไม่ต่อเนื่อง แสดงว่าเด็กยังไม่
ชำนาญหรือยังไม่พร้อม

๓) ความสัมพันธ์ ถ้าการทำงาน/ปฏิบัตินั้นๆมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ไม่ราบรื่น ท่าทางมือ
และเท้าไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่าเด็กยังไม่ชำนาญหรือยังไม่พร้อม ท่าที่แสดงออกจึงไม่สง่างาม

๔) ความภูมิใจ ถ้าเด็กยังไม่ชื่นชม ก็จะทำงานเพียงให้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว ไม่มีความ
ภูมิใจในการทำงาน ผลงานจึงไม่ประณีต

๒.๓.๑ ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

การให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับ
สถานศึกษาควรกำหนดในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน สถานศึกษาสามารถให้ระดับคุณภาพผลการประเมิน
พัฒนาการของเด็กที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่
จะประเมิน เป็นระบบตัวเลข เช่น ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือเป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น พอใช้ ควรส่งเสริม
ตามที่สถานศึกษากำหนด ตัวอย่างเช่น

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ
๓	ดี
๒	พอใช้
๑	ควรส่งเสริม

สถานศึกษาอาจกำหนดระดับคุณภาพของการแสดงออกในพฤติกรรม เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ระบบที่ใช้สำคัญ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เด็กมีความลังเล ไม่แน่ใจ ไม่ยอมปฏิบัติตามกิจกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กยังไม่พร้อม ยังมั่นใจ และกลัวไม่ปลอดภัย ผู้สอนต้องช่วยหรือแสดง ให้เห็นเป็นตัวอย่างหรือต้องคอยอยู่ใกล้ๆ ค่อยๆ ให้เด็กทำทีละขั้นตอน พร้อม ต้องให้กำลังใจ
๒ หรือ พอใช้	เด็กแสดงได้เอง แต่ยังไม่คล่อง เด็กกล้าทำมากขึ้นผู้สอนกระตุ้นน้อยลง ผู้สอน ต้องคอยแก้ไขในบางครั้ง หรือคอยให้กำลังใจให้เด็กฝึกปฏิบัติมากขึ้น
๓ หรือ ดี	เด็กแสดงได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว และภูมิใจ เด็กจะแสดงได้เองโดยไม่ต้อง กระตุ้น มีความสัมพันธ์ที่ดี

ตัวอย่างคำอธิบายคุณภาพ

พัฒนาการด้านร่างกาย : สุขภาพอนามัย

พัฒนาการด้านร่างกาย : กระโดดเท้าเดียว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ส่งเสริมความสะอาด	๑ หรือ ควรส่งเสริม	ทำได้แต่ไม่ถูกต้อง
๒ หรือ พอใช้	สะอาดพอใช้	๒ หรือ พอใช้	ทำได้ถูกต้อง แต่ไม่คล่องแคล่ว
๓ หรือ ดี	สะอาด	๓ หรือ ดี	ทำได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์ : ประหยัด

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ใช้สิ่งของเครื่องใช้เกินความจำเป็น
๒ หรือ พอใช้	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดเป็นบางครั้ง
๓ หรือ ดี	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดตามความจำเป็นทุกครั้ง

ด้านสังคม : ปฏิบัติตามข้อตกลง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
๒ หรือ พอใช้	ปฏิบัติตามข้อตกลง โดยมีผู้ชี้แนะหรือกระตุ้น
๓ หรือ ดี	ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา : เขียนชื่อตนเองตามแบบ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อตนเองได้ มีอักษรบางตัวกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อเองได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้านไม่สลับที่

๒.๓.๒ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต่อปี การศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน สถานศึกษาจึงควรบริหารจัดการเวลาที่ได้รับนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านและสมดุล ผู้สอนควรมีเวลาในการพัฒนาเด็กและเติมเต็มศักยภาพของเด็ก เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องตรวจสอบพฤติกรรมที่แสดงพัฒนาการของเด็ก ต่อเนื่องมีการประเมินซ้ำพฤติกรรมนั้นๆอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อภาคเรียน เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของผลการประเมินพฤติกรรมนั้นๆ และนำผลไปเป็นข้อมูลในการสรุปการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ นำไปสรุปการประเมินตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามลำดับ

อนึ่ง การสรุประดับคุณภาพของการประเมินพัฒนาการเด็ก วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมและสะดวกไม่ยุ่งยากสำหรับผู้สอน คือการใช้ฐานนิยม (Mode) ในบางครั้งพฤติกรรม หรือสภาพที่พึงประสงค์หรือตัวบ่งชี้มีมากกว่า ๑ ฐานนิยม ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา กล่าวคือ เมื่อมีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า ๑ ระดับ สถานศึกษาอาจตัดสินใจสรุปผลการประเมินพัฒนาการบนพื้นฐาน หลักพัฒนาการและการเตรียมความพร้อม หากเป็นภาคเรียนที่ ๑ สถานศึกษาควรเลือกตัดสินใจใช้ฐานนิยมที่มีระดับคุณภาพต่ำกว่าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็กให้พร้อมมากขึ้น หากเป็นภาคเรียนที่ ๒ สถานศึกษาควรเลือกตัดสินใจใช้ฐานนิยมที่มีระดับคุณภาพสูงกว่าเพื่อตัดสินใจและการส่งต่อเด็กในระดับชั้นที่สูงขึ้น

๒.๓.๓ การเลื่อนชั้นอนุบาลและเกณฑ์การจบการศึกษาระดับปฐมวัย

เมื่อสิ้นปีการศึกษา เด็กจะได้รับการเลื่อนชั้นโดยเด็กต้องได้รับการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งต่อพัฒนาการให้กับเด็กในระดับสูงขึ้นไป และเนื่องจากการศึกษาระดับอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่เน้นเป็นการศึกษาภาคบังคับจึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การจบชั้นอนุบาล การเทียบโอนการเรียนรู้ และเกณฑ์การเรียนซ้ำชั้น และหากเด็กมีแนวโน้มว่าจะมีปัญหาต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหา และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่งเสริมตำบล นักจิตวิทยา ฯลฯ เข้าร่วมดำเนินงานแก้ปัญหาได้

อย่างไรก็ตาม ทักษะที่นำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ควรพิจารณามีทักษะดังนี้

๑. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ได้แก่ ใช้ห้องน้ำ ห้อยส้อมได้ด้วยตนเอง แต่งกายได้เอง เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จและช่วยทำความสะอาด รู้จักร้องขอให้ช่วยเมื่อจำเป็น

๒. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ วิ่งได้อย่างราบรื่น วิ่งก้าวกระโดดได้ กระดวยสองขาพ้นจากพื้น ถีบจักรยาน ขว้าง กระดอนลูกบอลได้

๓. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ ใช้มือหยิบจับอุปกรณ์วาดภาพและเขียน วาดภาพคนมีแขน ขา และส่วนต่างๆของร่างกาย ตัดตามรอยเส้นและรูปต่างๆ เขียนตามแบบอย่างได้

๔. ทักษะภาษาการรู้หนังสือ ได้แก่ พูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจงง่ายๆ ฟังเรื่องราวและคำคล้องจองต่างๆอย่างสนใจ เข้าร่วมฟังสนทนาอภิปรายในเรื่องต่างๆ รู้จักผลัดกันพูดโต้ตอบ เล่าเรื่องและทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์เล่าเรื่องจากหนังสือภาพอย่างเป็นเหตุเป็นผล อ่านหรือจดจำคำบางคำที่มีความหมายต่อตนเอง เขียนชื่อตนเองได้ เขียนคำที่มีความหมายต่อตนเอง

๕. ทักษะการคิด ได้แก่ แลกเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลได้ จดจำภาพและวัตถุที่เหมือนและต่างกันได้ ใช้คำใหม่ๆในการแสดงความคิด ความรู้สึก ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังเปรียบเทียบจำนวนของวัตถุ ๒ กลุ่ม โดยใช้คำ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากัน” อธิบายเหตุการณ์/เวลา ตามลำดับอย่างถูกต้อง รู้จักเชื่อมโยงเวลากับกิจวัตรประจำวัน

๖. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ได้แก่ ปรับตัวตามสภาพการณ์ ใช้คำพูดเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้ง นั่งได้นาน ๕-๑๐ นาที เพื่อฟังเรื่องราวหรือทำกิจกรรม ทำงานจนสำเร็จ ร่วมมือกับคนอื่นและรู้จักผลัดกันเล่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อกังวลหรือตื่นเต้น หยุดเล่นและทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ทำได้ ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

๓. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการ และจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพที่แตกต่างไปตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้าน ที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๓.๑ จุดมุ่งหมายการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๑) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง พ่อ แม่ และผู้ปกครองใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

๒) เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

๓) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๓.๒ ข้อมูลในการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๓.๒.๑ ข้อมูลระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย เวลาเรียนแบบบันทึกการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการจัดประสบการณ์ สมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น และสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน และสารนิเทศน์ที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลสำหรับรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้ปกครอง ได้รับทราบความก้าวหน้า ความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำไปในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาเด็ก

๓.๒.๒ ข้อมูลระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การสอนและคุณภาพของเด็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแจ้งให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล โดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็กให้เกิดพัฒนาการอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งนำไปจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงพัฒนาการของผู้เรียน

๓.๒.๓ ข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรเป็นรายสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลศึกษานิเทศก์/ผู้เกี่ยวข้องใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพเด็กและมาตรฐานการศึกษา

๓.๓ ลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ สถานศึกษาสามารถเลือกลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการรายงานและสอดคล้องกับการให้ระดับผลการประเมินพัฒนาการโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการรายงานและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของผู้รายงานแต่ละฝ่าย ลักษณะข้อมูลมีรูปแบบ ดังนี้

๓.๓.๑ รายงานเป็นตัวเลข หรือค่าที่เป็นตัวแทนระดับคุณภาพพัฒนาการของเด็กที่เกิดจากการประมวลผล สรุปตัดสินข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

- ระดับผลการประเมินพัฒนาการมี ๓ ระดับ คือ ๓ ๒ ๑
- ผลการประเมินคุณภาพ “ดี” “พอใช้” และ “ควรส่งเสริม”

๓.๓.๒ รายงานโดยใช้สถิติ เป็นรายงานจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อความให้เป็นภาพแผนภูมิหรือเส้นพัฒนาการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กที่ดีขึ้น หรือควรได้รับการพัฒนาอย่างไร เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

๓.๓.๓ รายงานเป็นข้อความ เป็นการบรรยายพฤติกรรมหรือคุณภาพที่ผู้สอนสังเกตพบ เพื่อรายงานให้ทราบว่าผู้เกี่ยวข้อง พ่อ แม่ และผู้ปกครองทราบว่าเด็กมีความสามารถ มีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรอย่างไร เช่น

- เด็กรับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยมือทั้ง ๒ ข้างได้โดยไม่ใช้ลำตัวช่วยและลูกบอลไม่ตกพื้น
- เด็กแสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานทุกช่วงกิจกรรม

- เด็กเล่นและทำงานคนเดียวเป็นส่วนใหญ่
- เด็กจับหนังสือไม่กลับหัว เปิด และทำท่าทางอ่านหนังสือและเล่าเรื่องได้

๓.๔ เป้าหมายของการรายงาน

การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายร่วมมือประสานงานกัน พัฒนาเด็กทางตรงและทางอ้อม ให้มีพัฒนาการ ทักษะ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องควรได้รับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การใช้ข้อมูล
ผู้สอน	- วางแผนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้
ผู้บริหารสถานศึกษา	- ส่งเสริมพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
พ่อ แม่ และผู้ปกครอง	- รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และพฤติกรรมต่างๆของเด็ก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัด	- ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ความช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัด

๓.๕ วิธีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ สามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

๓.๕.๑ การรายงานผลการประเมินพัฒนาการในเอกสารหลักฐานการศึกษา ข้อมูลจากแบบรายงาน สามารถใช้อ้างอิง ตรวจสอบ และรับรองผลพัฒนาการของเด็ก เช่น

- แบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น
- แฟ้มสะสมงานของเด็กรายบุคคล
- สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
- สมุดบันทึกสุขภาพเด็ก

ฯลฯ

๓.๕.๒ การรายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สามารถรายงานได้หลายวิธี เช่น

- รายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยประจำปี
- วารสาร/จุลสารของสถานศึกษา
- จัดหมายส่วนตัว
- การให้คำปรึกษา
- การให้พบครูที่ปรึกษาหรือการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง
- การให้ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา

ภารกิจของผู้สอนในการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น เกิดขึ้นในห้องเรียนและระหว่างการจัดกิจกรรมประจำวันและกิจวัตรประจำวัน ผู้สอน**ต้องไม่แยกการประเมินพัฒนาการ**ออกจากการจัดประสบการณ์ตามตารางกิจกรรมประจำวัน ควรมีลักษณะการประเมินพัฒนาการในชั้นเรียน (Classroom Assessment) ซึ่งหมายถึง กระบวนการและการสังเกต การบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน/กิจกรรมประจำวันตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ผู้สอนควรจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แล้วนำมาวิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการว่าเด็กทำอะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนั้นการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน/กิจกรรมประจำวันและการจัดประสบการณ์เรียนรู้

ดังนั้น ข้อมูลที่เกิดจากการประเมินที่มีคุณภาพเท่านั้น จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ตรงตามเป้าหมาย ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักการ แนวคิด วิธีดำเนินงานในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและออกแบบการประเมินพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการประเมินพัฒนาการในชั้นเรียนที่มีความถูกต้อง ยุติธรรม เชื่อถือได้ มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สะท้อนผลและสภาพความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายของการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

๑. ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กของผู้สอนระดับปฐมวัยจะมีขั้นตอนสำคัญๆคล้ายคลึงกับการประเมินการศึกษาทั่วไป ขั้นตอนต่างๆอาจปรับลด หรือเพิ่มได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ หรืออาจสลับลำดับก่อนหลังได้บ้าง ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยสรุปควรมี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ที่สัมพันธ์กับหน่วยการจัดประสบการณ์ต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทั่วถึง

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมิน ในขั้นตอนนี้สิ่งที่ผู้สอนต้องทำคือ การกำหนดการประเมิน การประเมิน ได้แก่ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละวัยของเด็กที่เกิดจากการจัดประสบการณ์ในแต่ละ การจัดประสบการณ์ มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์ย่อยของกิจกรรมตามตารางประจำวัน ๖ กิจกรรมหลัก หรือตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่กำหนด ผู้สอนต้องวางแผนและออกแบบวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม บางครั้งอาจใช้การสังเกต

พฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก เป็นต้น ทั้งนี้วิธีการที่ผู้สอนเลือกใช้ต้องมีความหมายหลากหลาย หรือมากกว่า ๒ วิธีการ

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องกำหนดเกณฑ์การ ประเมินพัฒนาการให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะประเมินในขั้นตอนที่ ๒ อาจใช้แนวทางการกำหนดเกณฑ์ที่ กล่าวมาแล้วข้างต้นในส่วนที่ ๒ เป็นเกณฑ์การประเมินแยกส่วนของแต่ละพฤติกรรมและเกณฑ์สรุปผลการ ประเมิน พร้อมกับจัดทำแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์นั้นๆ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนออกแบบ/วางแผนและทำการสังเกต พฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การพูดคุยหรือการสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของเด็ก อย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ทั่วถึงครบทุกคน สอดคล้องและตรงประเด็นการประเมินที่วางแผนไว้ในขั้นตอนที่ ๔ บันทึกลงในเครื่องมือที่ผู้สอนพัฒนาหรือจัดเตรียมไว้

การบันทึกผลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์นั้น ผู้สอนเป็นผู้ประเมินเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม อาจให้ระดับคุณภาพ ๓ หรือ ๒ หรือ ๑ หรือให้คำสำคัญที่เป็นคุณภาพ เช่น ดี พอใช้ และควรส่งเสริม ก็ได้ ทั้งนี้ควรเป็นระบบเดียวกันเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการประเมินพัฒนาการเด็ก ในระยะต้นควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้าไม่ควรเป็นการประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการเด็ก หากผลการประเมินพบว่า เด็กอยู่ในระดับ ๑ พฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่าเด็กคนนั้นมีพัฒนาการเร็วหรือช้า ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ส่งเสริมในหน่วยการจัดประสบการณ์ต่อไปอย่างไร ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ของผู้สอน จึงเป็นการสะสมหรือรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็กกรายบุคคล หรือรายกลุ่มนั่นเอง เมื่อผู้สอนจัดประสบการณ์ครบทุกหน่วยการจัดประสบการณ์ตามที่วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีของแต่ละภาคเรียน

ขั้นตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนที่เป็นผู้ประเมิน ควรดำเนินการ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์และแปลผลการประเมินพัฒนาการเมื่อสิ้นสุดหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนจะบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กลงในแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ของหน่วยการจัดประสบการณ์หน่วยที่ ๑ จนถึงหน่วยสุดท้ายของภาคเรียน

๒) การวิเคราะห์และแปลผลการประเมินประจำภาคเรียนหรือภาคเรียนที่ ๒ เมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้สอนจะนำผลการประเมินพัฒนาการสะสมที่รวบรวมได้จากทุกหน่วยการเรียนรู้สรุปลงในสมุดบันทึกผลประเมินพัฒนาการประจำชั้น และสรุปผลพัฒนาการรายด้านทั้งชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ ๖ การสรุปรายงานผลและการนำข้อมูลไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนซึ่งเป็นครูประจำชั้นจะสรุปผลเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นรายตัวบ่งชี้รายมาตรฐานและพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน เพื่อนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการตัดสิน และแจ้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกับครูประจำชั้นจะจัดทำรายงานผลการประเมินประจำตัวนักเรียน นำข้อมูลไปใช้สรุปผลการประเมินคุณภาพเด็กของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ ๒ หรือเมื่อสิ้นปีการศึกษา

รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์การเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาตรวจสอบความถี่ของตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ว่าเกิดขึ้นกับเด็กตามหน่วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ใดบ้าง

ขั้นตอนที่ ๑.๑ การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ ๑.๒ ตรวจสอบความถี่เพื่อตรวจสอบจำนวนครั้งของตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ว่าวางแผนให้เกิดพัฒนาการในหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้บ้างจากหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมิน โดยกำหนดสภาพที่พึงประสงค์ที่วิเคราะห์ไว้ในขั้นตอนที่ ๑.๒ มากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ๖ กิจกรรมหลัก

๒.๑ การเขียนหรือกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์

๒.๒ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน ผู้สอนจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินพัฒนาการเด็กให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะประเมินตามแผนการจัดกิจกรรม พร้อมทำเกณฑ์การประเมินและสรุปผลการประเมิน พร้อมจัดทำแบบบันทึกผลหลังสอนประจำหน่วยการจัดประสบการณ์

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการเป็นการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนนี้ ผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็กรายบุคคล รายกลุ่ม การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงานชิ้นงานของเด็กอย่างเป็นระบบ ไปพร้อมกับกิจกรรมให้เด็ก เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กทุกคน และบันทึกลงแบบบันทึกผลหลังสอนประจำหน่วยการจัดประสบการณ์ ที่จัดเตรียมไว้

ขั้นตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนจะตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของผลการประเมินในแบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กหลังการจัดประสบการณ์ลงในแบบบันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ประจำหน่วยการจัดประสบการณ์ และเก็บสะสมเพื่อนำได้สรุปผลในการตัดสินพัฒนาการเด็กในภาพรวมเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยผู้สอนจะนำผลการประเมินพัฒนาการที่รวบรวมไว้ทุกหน่วยการเรียนรู้ มาสรุปลงในสมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้นและสรุปผลพัฒนาการรายด้านทั้งชั้นเรียน ทั้งนี้การสรุปผลการประเมินพัฒนาการ ผู้สอนควรใช้ **ฐานนิยม (Mode) จึงเหมาะสมและสอดคล้องกับการประเมินมากที่สุด** ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ขั้นตอนที่ ๖ การสรุปรายงานผลและการนำข้อมูลไปใช้ ครูประจำชั้นจะสรุปผลเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นรายตัวบ่งชี้ รายมาตรฐานและพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน และรายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการตัดสินและแจ้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกับครูประจำชั้นจะจัดทำรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กรายบุคคล รายภาค และรายปีต่อผู้ปกครองในสมุดรายงานประจำตัวเด็กนักเรียน

การบริหารจัดการหลักสูตร

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดหมายของ หลักสูตรผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก

๑. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในระบบสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาท ดังนี้

๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒ คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ผู้สอน พี่เลี้ยง อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติหลักของบุคลากร ดังนี้

๑.๒.๑ มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒.๒ มีความรักเด็กจิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค

๑.๒.๓ มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย

๑.๒.๔ พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้

๑.๒.๕ มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

๑.๒.๖ มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และ การปฏิบัติต่อเด็ก

๑.๒.๗ มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็กและตัดสินใจปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผลด้วยความ เป็นธรรม

๑.๒.๘ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์

๑.๓ ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และเสมอภาค และปฏิบัติตามรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด

๑.๔ ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กพัฒนาตนเองมีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๑.๕ เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ

๑.๖ สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๗ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตร อย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

๑.๘ สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

๑.๙ นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ

๑.๑๐ กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก

๑.๑๑ กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. บทบาทผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรมีบทบาท / หน้าที่ ดังนี้

๒.๑ บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

๒.๑.๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเองและผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

๒.๑.๒ ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของตัวเด็ก และหลักทางวิชาการในการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้้อย่างมีเหตุผล

๒.๑.๓ กระตุ้นให้ได้กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

๒.๑.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

๒.๑.๕ สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๖ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๗ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๘ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพ

๒.๒ บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

๒.๒.๑ สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

๒.๒.๒ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก

๒.๒.๔ ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี

๒.๒.๕ จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล

๒.๒.๖ ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๒.๓ บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

๒.๓.๑ นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

๒.๓.๒ ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

๒.๓.๓ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

๒.๓.๔ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้มีวิสัยทัศน์และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๒.๔ บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

๒.๔.๑ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

๒.๔.๒ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒.๔.๓ ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๓. บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก

๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

๓.๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

๓.๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

๓.๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

๓.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

๓.๘ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๔.๑ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง

๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา

๔.๓ เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

๔.๔ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๔.๕ ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๔.๖ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

๔.๗ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๓ – ๖ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปปรับใช้ได้ ทั้งในส่วนโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมกับสภาพ บริบท ความต้องการ และศักยภาพของเด็กแต่ละประเภทเพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดโดยดำเนินการดังนี้

๑. เป้าหมายคุณภาพเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาเด็ก สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถเลือกหรือปรับใช้ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเด็ก เพื่อนำไปทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

๒. การประเมินพัฒนาการ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของเด็ก อาทิ เด็กที่พิการอาจต้องมีการปรับการประเมินพัฒนาการที่เอื้อต่อสภาพเด็ก ทั้งวิธีการเครื่องมือที่ใช้ หรือกลุ่มเด็กที่มีจุดเน้นเฉพาะด้าน

การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

การเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆทั้งระบบ การเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะประสบผลสำเร็จได้ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการเชื่อมต่อโดยเฉพาะระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงอายุ ๓ – ๖ ปี กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจ จัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมโยงการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมต่อการศึกษา ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

๑.๑ จัดประชุมครูระดับปฐมวัยและครูระดับประถมศึกษาาร่วมกันสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อครูทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

๑.๒ จัดหาเอกสารด้านหลักสูตรและเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ครูและบุคลากรอื่นๆได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกและเพียงพอ

๑.๓ จัดกิจกรรมให้ครูทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับการอบรม ศึกษาดูงาน ซึ่งไม่ควรจัดให้เฉพาะครูในระดับเดียวกันเท่านั้น

๑.๔ จัดเอกสารเผยแพร่ตลอดจนกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

๑.๕ จัดให้มีการพบปะ หรือการทำกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ในระหว่างที่เด็กอยู่ในระดับปฐมวัย เพื่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียน การสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

๑.๖ จัดกิจกรรมให้ครูทั้งสองระดับได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็กในบางโอกาส

๑.๗ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อย ๒ ครั้ง คือ ก่อนเด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัยศึกษาและก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจ การศึกษาทั้งสองระดับ และให้ความร่วมมือในการช่วยเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี

๒. ครูระดับปฐมวัย

ครูระดับปฐมวัย นอกจากจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กของตนแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยครูอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งจะทำให้ครูระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

๒.๒ พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดีๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๒.๓ จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับครูตลอดจนสภาพแวดล้อม บรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือสถานศึกษาอื่น

๓. ครูระดับประถมศึกษา

ครูระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของตนให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

๓.๑ จัดกิจกรรมให้เด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับครูและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเปิดภาคเรียน

๓.๒ จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้องเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระเช่น มุมหนังสือ มุมของเล่น มุมเกมการศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

๓.๓ จัดกิจกรรมร่วมกันกับเด็กในการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

๓.๔ เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

๔. พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาต้องทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับและเข้าใจ

ว่าถึงแม้เด็กจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วแต่เด็กยังต้องการความรักความเอาใจใส่ การดูแลและการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากระดับปฐมวัย และควรให้ความร่วมมือกับครูและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น

การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

การจัดสถานศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็น

ผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมจำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่ทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับดูแล ประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๓

โรงเรียนบ้านเขามะกา

ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๔

โรงเรียนบ้านเขามะกา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ